

**"THE REWARD WAS SO MUCH MORE THAN THE PAIN"
- STEPHENIE MEYERIN TEOKSISSA *TWILIGHT* JA *MIDNIGHT SUN*
ESIINTYVÄ PELOTTELU JA RAKKAUDEN IDEOLOGIAT**

Petra Puustinen
Maisterintutkielma
Kirjallisuus
Musiikin, taiteen ja kulttuurin tutkimuksen laitos
Jyväskylän yliopisto
Kevät 2024

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen	Laitos Musiikin, taiteen ja kulttuurin tutkimus
Tekijä Petra Puustinen	
Työn nimi "The reward was so much more than the pain" - Stephenie Meyerin teoksissa <i>Twilight</i> ja <i>Midnight Sun</i> esiintyvä pelottelu ja rakkauden ideologiat	
Oppiaine Kirjallisuus	Työn laji Maisterintutkielma
Aika Kevät 2024	Sivumäärä 52
Tiivistelmä <p>Tutkielmassa tarkastellaan Stephenie Meyerin teosparia <i>Twilight</i> ja <i>Midnight Sun</i> henkisen parisuhdeväkivallan ja rakkauden ideologioiden näkökulmista. Tutkimuskysymykset keskittyvät pelotteluun molempien minäkertojien kokemuksena, parisuhdeväkivallan romantisointiin ja oikeuttamiseen rakkauden ideologioiden valossa ja tätä kautta tuotettuun kuvaan rakkaudesta ja parisuhteesta. Tutkimuksen relevanttiutta perustellaan <i>Twilight</i>-saagan nuorten keskuudessa saaman suuren suosion ja aiemman, parisuhdeväkivaltaan keskittyneen tutkimuksen kautta.</p> <p>Tutkimuksen teoreettinen tausta pohjaa pitkälti sukupuolen- ja väkivaltatutkimuksen perinteeseen. Käsitteinä esiin nousevat korostetusti sukupuolittunut väkivalta, romantisoitu väkivalta ja rakkauden ideologiat. <i>Twilightin</i> ja <i>Midnight Sunin</i> päähenkilöt ja heidän parisuhteensa nähdään representaationa, joiden avulla voidaan tarkastella sukupuolisidonnaisen parisuhdeväkivallan toteutumista parisuhteessa. Parisuhdeväkivallan muodoista keskitytään emotionaaliseksi manipuloinniksi luokiteltuun pelotteluun, jonka oikeuttamista ja romantisointia tarkastellaan länsimaisille kulttuureille tyypillisten rakkauden ideologioiden valossa. Itse analyysi tapahtuu lähiluvun avulla valittuihin teorioihin peilaten.</p> <p>Analyysissa pelottelua tarkastellaan aluksi molempien minäkertojien eriävistä näkökulmista niitä osittain verraten. Bellan kautta pelottelu nähdään koettelemuksena, jolla testataan hänen sitoutumistaan suhteeseen. Edwardin näkökulmasta pelottelu taas on rakkauden osoittamisen muoto, jolla ilmennetään varsinkin huolta ja kiintymystä. Molemmat kertojat tulkitsevat pelottelun ymmärrettäväksi osaksi heidän parisuhdettaan. Rakkauden ideologioista esille nousevat etenkin käsitykset rakkaudesta ikuisena ja kaiken kestävänä, ja parisuhteen merkitystä varsinkin naisille korostetaan. Analyysin perusteella teospari rakentaa kuvaa rakkaudesta, jonka eteen tulee kärsiä ja tehdä uhrauksia.</p>	
Asiasanat pelottelu, parisuhdeväkivalta, sukupuolittunut väkivalta, rakkauden ideologiat, lähiluku, representaatio, Stephenie Meyer, <i>Twilight</i> , <i>Midnight Sun</i> , kirjallisuus	
Säilytyspaikka Jyväskylän yliopisto	
Muita tietoja	

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
1.1	<i>Twilight</i> ja <i>Midnight Sun</i> - teosparin tarina	5
1.2	Saagan suosio fanittamisen ja tutkimuksen kohteena	8
2	KAIKEN KESTÄVÄ RAKKAUS - VÄKIVALTA PARISUHTEESSA	12
2.1	Sukupuolittunut ja romantisoitu väkivalta	15
2.2	Romanttiseen rakkauteen liitetyt ideologiat väkivallan oikeuttajina.....	19
3	PELOTTELU BELLAN JA EDWARDIN SUHTEESSA	25
3.1	Bellan vaiettu pelko	25
3.2	Edwardin saama armahdus.....	30
4	PELKO JA RAKKAUS	35
4.1	Bellan ja Edwardin eroavat lähtökohdat rakkaudelle	35
4.2	Rakkauden menettäminen - kuolema vai elämä?.....	38
5	LOPUKSI.....	42
	LÄHTEET	46

1 JOHDANTO

Rakkauden merkityksestä on keskusteltu läpi ajan. On yleistä kysyä esimerkiksi julkisuuden henkilöiltä, mitä rakkaus heille merkitsee tai miten he sen määrittelisivät. Näissä keskusteluissa rakkaudella tarkoitetaan yleensä heteronormatiivista romanttista rakkautta¹, jonka katsotaan liittyvän parisuhteeseen ja ilmenevän sen osapuolten välillä erilaisina tekoina, tunteina ja eleinä. Romanttisen rakkauden voidaan myös ajatella olevan käsitys tietyistä piirteistä tai vaatimuksista, jotka nähdään ideaalin parisuhteen edellytyksinä (Lelaurain, ym. 2021, 6353).

Yhteiskunnat ja eri kulttuurit jakavat yhteneviä käsityksiä romanttisesta rakkaudesta ja ideaalista parisuhteen mallista. Nämä yhtenevät käsitykset tai uskomukset voidaan nähdä rakkautta määrittelevänä tekijänä, jolla selitetään esimerkiksi sen ylivoimaisuutta tai täydellisyyttä (Lelaurain, ym. 2021, 6353). Eri kulttuurien sisällä näitä rakkauteen liitettyjä käsityksiä taas rakentavat ja pitävät yllä eri mediatuotteet, joilla vahvistetaan ihmisten idealisoituja odotuksia parisuhteesta ja luodaan malleja esimerkiksi rakkauden kokemisen tavoista. Media on eskapismia eli jotakin, joka koetaan todellisuutta paremmaksi ja muokkaa täten tosielämää koskevista odotuksista yhä epärealistisempia (Clasen 2010, 119).

Osittain näiden vallitsevien rakkauskäsitysten takia – ja myös niitä vahvistaakseen – romantiikkakirjallisuus tai romanttinen kirjallisuus seuraa tiettyä kaavaa kehittyessään hahmojen välistä romanssia. Tarkoitan romantiikalla tai romanssilla tässä tapauksessa rakkauteen liitettyä kuvausta tai toimintaa, joka yhdistyy parisuhteen osapuolten väliseen kanssakäymiseen. Romantiikkakirjallisuudelle tyypillisen juonen yhteydessä tarinan hahmot myös kiinnittyvät usein tiettyihin heitä määritteleviin rooleihin. Esimerkiksi sukupuoli tai sosio-ekonominen luokka voi olla tällainen hahmon roolia määrittelevä tekijä. Näihin tyypillisiin juoniin ja rooleihin liittyen lukijalla taas

¹ Puhuessani tässä tutkielmassa yleisesti rakkaudesta tarkoitan juuri heteronormatiivista romanttista rakkautta, jonka oletetaan olevan monogamista ja toteutuvan erityisesti cissukupuolisten miehen ja naisen välillä. Jos puhun muista rakkauden muodoista, mainitsen ne erikseen nimeltä.

voi olla tiettyjä odotuksia tarinalle, kun hän tiedostaa sen romanssiksi. (Soikkeli 2016, 11–13.)

Romanssiin yhdistettyjen tyyppillisten roolien takia romantiikan voikin ajatella olevan sukupuolisidonnaista. Sukupuoli määrittelee esimerkiksi tapoja, joilla ihmisen odotetaan osoittavan rakkauttaan tai käyttäytyvän rakastuneena. Tietyille sukupuolille jotkin tavat ovat haluttuja tai enemmän sallittuja, kun taas toiset tavat saattavat olla kiellettyjä tai jopa paheksuttuja. Esimerkiksi miehille tyyppillisenä rakkaudenosoituksena voidaan nähdä kontrolli ja intohimosta johtuva aggressiivisuus, kun taas naisten odotetaan olevan tottelevaisia ja alistaisia rakastamalleen kumppanille (Pappym. 2016, 99; Maas ja Bonomi 2020, 513–514). Rooleista poikkeaminen voidaan nähdä tuomittavana tekona, mutta joskus se toimii myös romantiikkakirjallisuuden elementtinä. Yleisestä ennalta-arvattavuudestaan huolimatta romantiikkakirjallisuus käsittelee usein aikasidonnaisia romantiikan ja rakkauden ”poikkeavuuksia” (Soikkeli 2016, 13).

Rakkaus ja romantiikka koetaan yleisesti positiivisina asioina, joihin liitetyt mielikuvat ja odotukset ovat niin ikään positiivisia. Rakkaus voidaan kuvata pehmeänä, lämpimänä ja suloisena tai vastaavasti leiskuvana ja intohimoisena. Rakkauteen ja sen kuvaamiseen liittyy kuitenkin myös negatiivisia puolia, joita ei useimmiten mielletä rakkauden osaksi. Rakkauteen ja romantiikkaan kytkeytyviä mielikuvia ja käsityksiä voidaan käyttää esimerkiksi parisuhdeväkivallan oikeuttajina. Yleisesti väkivallan voidaan mieltää olevan rakkauden vastakohta: pohjimmiltaan toisen rakastamiseen ei liity väkivaltaa, pahoinpitelyä, pakottamista, manipulointia, uhkailua tai kontrollointia. Väkivaltaiseen suhteeseen voi kuitenkin sisältyä rakkautta (Pocock, Jackson ja Bradbury-Jones 2019), ja rakkautta voidaan pitää myös väkivallan syynä. Esimerkkinä tästä toimivat vaikkapa intohimorikokset, tai niinkin normalisoitu ja romantiikkaan yhdistetty tunne kuin mustasukkaisuus, joka saattaa ilmetä väkivaltaisena käytöksenä.

Kirjallisuuden kentällä romantiikan ja (parisuhde)väkivallan risteykseen sijoittuu moni teos tietoisesti tai tiedostamatta. Parisuhde- tai lähisuhdeväkivalta ei ole kirjallisuudessa uusi aihe, ja moni kirjailija kirjoittaa siitä tietoisesti. Romantiikkakirjallisuudessa jotkin väkivaltaan yhdistyvät teemat taas voidaan liittää osaksi itse genreä. Esimerkiksi yhtenä romanttisen kirjallisuuden alalajina nähty pimeä romantiikka (eng. *dark romance*)² nimensä mukaisesti sisältää synkkiä ja joskus jopa erittäin väkivaltaisia

² *Dark romance* on terminä noussut esille varsinkin nykypäivän mediakeskusteluissa. Genreen kuuluva kirjallisuus yhdistää romantiikkaa erilaisten synkkien ja jopa tabuina pidettyjen teemojen kanssa. Genreille tyyppilliset teokset pyrkivät kyseenalaistamaan romantiikassa hyväksyttävänä nähdyn toiminnan: kirjojen hahmot ovat usein moraalisesti kyseenalaisia ja romanssi tapahtuu rakkauden ja pakkomielteiden välimaastossa. Teosten juoni sisältää usein väkivaltaa, psykologista kärsimystä ja erilaisia traumaattisia kokemuksia yhdistettynä intohimoon ja seksiin. Genreä kirjaa on suunnattu pääosin aikuisille. (Donaldson 2023.)

teemoja. Jotkin näistä teemoista ja tälle genrelle tyypillisistä troopeista yhdistyvät myös parisuhdeväkivaltaan, nähdään ne sitten genren sisällä siihen liittyväksi tai ei.

Keskityn tässä tutkielmassa kahteen teokseen, jotka ovat saaneet kritiikkiä niissä esitetyn romanttisen suhteen kytkeytymisestä parisuhdeväkivaltaan ja sen romanti-sointiin. Vuonna 2005 alkuperäisesti julkaistu Stephenie Meyerin teos *Twilight* (suom. *Houkutus*) aloittaa *Twilight*-saagan, johon ensimmäisen teoksen lisäksi kuuluvat *New Moon* (suom. *Uusikuu*, 2006), *Eclipse* (som. *Epäily*, 2007) ja *Breaking Dawn* (suom. *Aamunkoi*, 2008). Saaga oli julkaisuajankohtanaan – ja on yhä edelleenkin – suuressa suosiossa varsinkin nuorten tyttöjen ja naisten keskuudessa. Saagan fanikunta on ottanut lämpimästi vastaan myös saagan uusimman lisäyksen *Midnight Sunin* (suom. *Keskiyön aurinko*, 2020), joka Meyerin omien teoksen menestykseen kohdistuvien odotusten alhaisuudesta huolimatta (Stephenie Meyer 2024) myi julkaisuviikollaan yli miljoona kopiota (Sollosi 2020).

Twilight ja *Midnight Sun* muodostavat yhdessä teosparin, joka kertoo samaa tarinaa kahden päähenkilön eriävistä näkökulmista. Minäkertojina toimivat päähenkilöt tuovat rakkaustarinansa hyvin lähelle lukijoita ja tästä syystä teosten on katsottu vaikuttavan vahvasti varsinkin nuoreen lukijakuntaansa (Day 2013, 14). Minäkertoja myös tekee tiettyjä olettamuksia lukijasta ja aikuinen kirjailija usein esittääkin kuvaamansa nuoruuden kokemukset ikään kuin aitoina nuoruuden kokemuksina (Thein ja Schultzer 2015, 47). Tällöin on tärkeää kiinnittää huomiota siihen, millaisia nuoruuden kokemuksia minäkertojien kautta tuotetaan, varsinkin jos teosten teemat kytkeytyvät parisuhdeväkivaltaan ja sen normalisointiin.

Twilightin ja *Midnight Sunin* kaltaisia teospareja on myös julkaistu kaunokirjallisuudessa yleisesti ottaen vähän, mikä tekee niistä erityisyydessään mielenkiintoisen tutkimuskohteen. Teosten keskinäisestä suhteesta aukeava uusi näkökulma molempien teosten tarkasteluun antaakin mielestäni hyvän mahdollisuuden pohtia uudella tavalla teoksista esiin nousevia rakkauden, romantiikan ja parisuhdeväkivallan teemoja. Erityisenä lisänä toimii mahdollisuus vertailla teoksissa parisuhdeväkivallan uhriksi ja tekijäksi nähtävien hahmojen näkökulmia keskenään. Tältä kannalta huomioni kiinnittyy varsinkin tapoihin, joilla nämä teosten kertojat tulkitsevat ja selittävät kokemaansa väkivaltaa ja omaa toimintaansa väkivaltatilanteissa niin itselleen kuin lukijalle. Koska parisuhdeväkivallan tekijöiden näkökulma usein jää näihin tekijöihin keskittyvästä tutkimuksesta pois tai sitä on vaikeaa tavoittaa, koen myös tämän ainutkertaisen mahdollisuuden hyödyntämisen tutkimuksellisesti tärkeäksi.

Parisuhdeväkivallan eri muodoista tutkielmani keskittyy erityisesti henkiseksi väkivallaksi kategorisoituun pelotteluun³ (eng. *intimidation*). Pelottelu voidaan tiiviisti määritellä emotionaalisen manipuloinnin keinoksi, jonka päämääränä on pelkoa

³ Määrittelen pelottelua henkisen parisuhdeväkivallan muotona ja itse tähän tutkielmaan paremmin sopivaksi muokkaamanani käsitteenä tarkemmin luvussa 2.

tuottamalla saada toinen ihminen toimimaan tai ajattelemaan tietyllä tavalla. Tätä kautta se siis myös yhdistyy pelkoon kokemuksena ja sen käyttöön vallan välineenä parisuhteessa. Twilight-saagassa pelon voidaan ajatella olevan usein läsnä ihmisten ja vampyyrien kohdatessa, joten pelottelun käsittely väkivallan muotona tuntuu tältä kannalta olennaiselta. Aikaisemmassa Twilight-saagaa käsittelevässä tutkimuksessa pelottelua on käsitelty lähinnä osana muita parisuhdeväkivallan muotoja ja tällöinkin hyvin pintapuolisesti (esim. Maas ja Bonomi 2020, Taylor 2014). Pyrin siksi paikkaamaan tätä tutkimuksellista aukkoa ja tuomaan paremmin esille niitä tapoja, joilla pelko kietoutuu osaksi saagan esittämää romantiikkaa. Olen myös aiemmin käsitellyt *Twilightin* suomennoksen narratologiassa ilmenevää pelottelua kandidaatintutkielmassani (Puustinen 2021), josta lainaan osia tähän tutkielmaan varsinkin luvuissa 2 ja 3.

Yhdistelen tutkimuksessani kirjallisuuden tutkimuksen, sukupuolen tutkimuksen ja väkivaltatutkimuksen käsitteitä ja teemoja. Korostetusti nousevat esiin parisuhdeväkivallan, sukupuolittuneen väkivallan ja väkivallan romantisoinnin käsitteet, joita avaen tarkemmin luvussa 2. Itse tutkimukseni ja analyysini taas tapahtuu vertailuvan lähiluvun avulla. Lähiluvulla tarkoitan tässä tutkielmassa valitsemieni teosten tarkkaa analyysia, jota toteutan aineiston toistuvana luentana eri parisuhdeväkivallan ja sen romantisointiin liittyvien teorioiden ja näkökulmien valossa. Vertaileva aspekti lähiluvussani taas liittyy valitsemieni teosten erityiseen keskinäiseen suhteeseen ja omaan haluuni tuoda esille teosten kertojien eri näkemyksiä tapahtumista. Vertailu analyysissani ei kuitenkaan ole aina tiukan rajattua ja en esimerkiksi tee teosten välillä tarkkaa eroa käyttämissäni siteerauksissa. Kun teoksen tai näkökulman huomioinnista tulee olennaista, tuon sen erikseen ilmi tekstissäni.

Lähemmin tarkasteltuna käyttämäni lähiluku on myös representaatioanalyysia, sillä kyseessä on valitsemieni teosten esittämän parisuhteen, rakkauden ja romantiikan representaatioiden analyysi. Representaation määrittelen Paasosen (2012, 40) mukaan tapahtumaksi, jossa ”kuviin, objekteihin tai ihmisiin yhdistetään tietynlaisia merkityksiä ja samalla annetaan merkityksiä ympäröivälle maailmalle ja sen sosiaalisille suhteille”. Lyhyesti representaatiolla siis tarkoitetaan jonkin asian uudelleen esittämistä, mutta representaatioiden avulla voidaan myös tuottaa tai toistaa toisin eli purkaa ympäröivää todellisuutta. Tarkasteluni keskiössä ovatkin kirjallisuuden hahmot, joiden kautta toistetaan mahdollista tai tietynlaista ja toisaalta tuotetaan uutta todellisuutta.

Valitsemieni teosten päähenkilöiden kuvaamaa rakkautta, romantiikkaa ja parisuhdetta pyrin tarkastelemaan pelon ja pelottelun näkökulmia hyödyntäen. Oletan pelottelun parisuhdeväkivallan muotona tuovan esimerkin omaisesti esille kohde-oksissani vallitsevia, rakkauteen liitettyjä ideologioita sekä väkivallan romantisoinnin ja oikeuttamisen tapoja. Tätä kautta tutkimuskysymyksiksi muotoutuvat:

1. Millä tavoin teospari *Twilight* ja *Midnight Sun* esittää pelottelun henkisen parisuhdeväkivallan muotona kahden minäkertojan eriävistä näkökulmista?
2. Miten pelottelua henkisen parisuhdeväkivallan muotona romantisoidaan ja oikeutetaan teoksissa ilmenevien rakkauden ja romantiikan ideologioiden valossa?
3. Millainen käsitys romanttisesta rakkaudesta ja romantiikasta tässä tapauksessa syntyy?

Twilight-teokseen keskittyvässä kandidaatintutkielmassani (Puustinen 2021) tekemäni analyysin perusteella voin todeta, että pelottelu yhdistyy näissä teoksissa etenkin flirttailuun, tai sen avulla ilmennetään huolta ja kiintymystä. Se näyttäytyy siis luennassani lähtökohtaisesti romantisoituna parisuhdeväkivallan muotona, joka asettuu osaksi rakkauden osoittamisen ja ilmentämisen keinoja. Tätä ennakkokäsitystä seuraten haluan tarkastella, millaisia motiiveja väkivallan tekijällä tai pelottelijalla on näissä tilanteissa omalle toiminnalleen ja vastaavatko ne uhrina esiintyvän hahmon kerronnan kautta aiemmin tekemiäni havaintoja. Tämän lisäksi oletan pelotteluun keskittyvän analyysini ja romantiikan ideologioihin liittyvän teorian antavan minulle käsityksen siitä, millaista kuvaa rakkaudesta valitsemassani aineistossa tuotetaan. Uskon pelottelun kytkeytyvän eri rakkauden ja romantiikan ideologioihin ja ilmentävän osaltaan sitä, millä tavoin nämä ideologiat todellistuvat hahmojen parisuhteessa ja siihen kytkeytyissä odotuksissa.

1.1 *Twilight* ja *Midnight Sun* – teosparin tarina

Nuorten fantasia- ja romantiikkakirjallisuudeksi luokitellut *Twilight* ja *Midnight Sun* eroavat teoksina vähänlaisesti. Molemmat on jaettu lukuihin, joiden nimet vastaavat ainakin suurimmalta osin toisiaan. *Midnight Sunista* puuttuu joitakin *Twilightin* lukuja ja siihen on lisätty lukuja, joita ei nähdä *Twilightissa*. Sisällöllisesti, ja myös fyysisesti, suurin ero teosten välillä liittyy niiden pituuteen – *Midnight Sunissa* on lähes 300 sivua enemmän tekstiä kuin saagan alkuperäisessä ensimmäisessä osassa. Nämä lisäsivut käytetään lähinnä *Midnight Sunin* kertojana toimivan Edward Cullenin sisäisen maailman sekä hänen vampyyrin todellisuutensa avaamiseen. Teosten pituusero todistaa kuitenkin, kuinka auttamattomasti *Twilightin* kertojana toimiva ihmistyttö Isabella ”Bella” Swan jää ensimmäisessä sarjan teoksessa kohtaamansa ylikuonnollisen maailman ulkopuolelle.

Twilight alkaa 17-vuotiaan Bellan muuttaessa Forksiin, Washingtonin osavaltion pikkukaupunkiin, jossa sataa enemmän kuin missään muualla Yhdysvalloissa (Meyer 2005, 3). Siellä Bella totuttelee elämään jälleen isänsä kanssa, josta hän on erkaantunut

vanhempiensa erottua. Forks ei tunnu Bellalle ideaalilta asuinpaikalta, mutta hän pyrkii sietämään pikkukaupungin synkkyyttä, jotta hänen äidillään on tilaa ja aikaa matkustella uuden miesystävänsä kanssa. Bellalle yksi tärkeimmistä asioista onkin muiden ihmisten onni ja erilaiset pyyteettömät uhraukset ovat suuri osa hänen hahmoaan. Hän on usein valmis kokemaan epämukavuutta, jotta muilla olisi parempi olla (Meyer 2020, 103–104).

Muuttonsa yhteydessä Bella siirtyy uuteen lukioon, josta hän ei entuudestaan tunne ketään. Uusiin ihmisiin tutustuminen on Bellalle vaivalloista, sillä hän ei koe samaistuvansa ikätovereihinsa: "I didn't relate well to people my age. Maybe the truth was that I didn't relate well to people, period." (Meyer 2005, 9). Uhrautuvuuden lisäksi Bellan hahmoa määrittelee ulkopuolisuuden ja samaistumattomuuden tunne, joka korostaa hänen myöhempää yhteyttään Edwardiin. Aikaisemmassa saagaan liittyvässä tutkimuksessa Bellan sopeutumattomuuden ja eristyneisyyden on nähty myös helpottavan parisuhdeväkivallan toteutumista, sillä hänen yksinäisyytensä tekee hänestä helpon uhrin (Taylor 2014, 392).

Midnight Sun alkaa hyvin samasta asetelmasta kuin *Twilight*: Bella muuttaa Forksiin ja saapuu ensimmäistä kertaa uuteen lukioonsa. Tällä kertaa tapahtumia seurataan kuitenkin näennäisesti 17-vuotiaan⁴ Edwardin näkökulmasta, joka pysyttelee tiiviisti oman perheensä seurassa ja poissa ympäröivien ihmisten elämästä. Hän on erilainen ja tekee tämän myös lukijalle hyvin selväksi. Meyer onkin todennut, että hahmona Edwardia määrittelee eniten hänen epäinhimillisyytensä (de Léon 2020) eli hänen vampyyrin olemuksensa. Tästä syystä Edward ei myöskään aluksi kiinnitä Bellaan suuremmalti huomiota, vaan pitää tätä mitääänanomattoman tylsänä ja tavallisenä ihmistyttonä: "Just an ordinary human girl" (Meyer 2020, 1) hän ajattelee huomattessaan Bellan ruokalassa. Bella on vain yksi muiden joukossa, kaukana Edwardin omasta maailmasta.

Bellan kiinnostus Edwardia kohtaan on kuitenkin välitöntä. Bellan katse kiinnittyy ruokalassa kuvankauniisiin Cullenin perheen lapsiin, joita suurin osa koulusta välittelee heidän "omituisuutensa" takia. Bella kuitenkin kokee tiettyä samanhenkisyttä näiden hyljeksittyjen nuorien kanssa ja toivoo oppivansa heistä lisää. (Meyer 2005, 19.) Varsinkin Edward tämän ottosisarusten keskellä kiehtoo häntä. Tämä kiinnostus vain voimistuu Edwardin alkaessa käyttäytyä omituisesti Bellan läheisyydessä: kun pari päätyy istumaan vierekkäin biologian tunnilla, Edwardin kasvoja vääristää yhtäkkiä silmitön raivo. Bella hämmentyy tästä oudon vahvasta reaktiosta ja Edwardin mysteerien selvittämisestä muodostuu hänelle lähestulkoon pakkomielle.

⁴ Edward kertoo Bellalle syntyneensä vuonna 1901 ja hänen ottoisänsä Carlisle Cullenin muuttaneen hänet vampyyriksi vuonna 1918 hänen ollessaan 17-vuotias (Meyer 2005, 251). Bellan ja Edwardin kohtaamisen aikaan Edward on siis jo yli 100-vuotias, vaikka näyttääkin yhä 17-vuotiaalta.

Midnight Sun, ja myöhemmin myös *Twilight*, paljastaa pian syyn Edwardin oudolle käytökselle. Lähietäisyydelle päästessään Edward pystyy haistamaan Bellan veren tuoksun, joka on hänelle houkuttelevampi kuin kenenkään muun ihmisen veri koskaan aiemmin. Halu juoda Bellan verta on niin voimakas, että se saa Edwardin jopa harkitsemaan koko koululuokallisen tappamista: "Every life in this room was in danger while she and I were in it together." (Meyer 2020, 16) Hän pyrkii kuitenkin kaikin voimin taistelemaan vaistojaan vastaan, pääosin perheensä vuoksi mutta myös oman moraalintuntonsa takia. Välttääkseen turhien riskien ottamisen Edward lähtee Forksista, pysyen poissa koulusta useamman päivän ja ruokkien samalla tietämättään Bellan pakkomiellettä.

Hitaasti molemmille toisen salaisuuksien selvittämisestä muotoutuu elämän keskipiste, joka alkaa saada romanttisia sävyjä. Edward alkuperäisestä päätöksestään huolimatta osoittaa kiinnostusta Bellaa ja varsinkin tämän hiljaisia ajatuksia kohtaan: "Hadn't I promised myself that I wouldn't let the silence of the girl's mind make me unduly interested in her? And yet, here I was, most unduly interested." (Meyer 2020, 39) Vampyyrina Edwardin erikoiskykyihin kuuluu kyky lukea muiden ajatuksia, mutta Bella on tässä suhteessa poikkeus. Tämä poikkeama toisaalta kiehtoo, toisaalta ärsyttää häntä ja Bellan ajatuksien selvittämisestä muodostuu Edwardin oma pakko mielle.

Bellalle suurimmaksi mysteeriksi muotoutuu kysymys siitä, kuka tai mikä Edward oikeasti on. Edwardin pelastaessa hänet varmalta kuolemalta lukion parkkipaikalla, Bella alkaa selvittää, miten moinen voi olla mahdollista. Normaalin ihmisen ei pitäisi olla yhtä nopea tai voimakas kuin Edward. Palat loksahdelevat hitaasti paikoilleen, ja lopulta mysteeri ratkeaa Bellan lapsuudentuttavan Jacob Blackin avustuksella tämän kertoessa Bellalle heimonsa vanhan legendan "kylmäihoisista" (Meyer 2005, 107-108). Bella saa Edwardilta varmistuksen tälle teorialle ja hänelle selviää, että Edward on vampyyri. Bellan rakkauden kannalta tällä tosiasialla ei kuitenkaan ole enää merkitystä. "It doesn't matter to me what you are" (Meyer 2005, 161) Bella toteaa Edwardin tekemän tunnustuksen yhteydessä.

Parin välille aluksi muodostuneesta kielletystä ystävyydestä kehkeytyy näin ollen romanssi, joka rikkoo kaikkia sääntöjä ja rajoja. Edwardille rakastuminen Bellaan, ihmiseen, tarkoittaa hänen koko perheensä suuren salaisuuden uskomista ulkopuolisen käsiin ja samalla Bellan hengen riskeeraamista. Bellalle rakastuminen vampyyriin taas avaa oven aivan uuteen maailmaan, josta hänellä ei ole etukäteen mitään tietoa. Tietämättömyys tekee Bellasta avuttoman tässä uudessa todellisuudessa, mikä usein korostaa Edwardin valta-asemaa parin suhteessa. Uusi maailma on Bellalle myös hyvin vaarallinen, mikä käy ilmi molempien teosten lopussa, kun Cullenien perhe ottaa yhteen Bellan kidnapanneen vampyyri-Jamesin kanssa. Bella pelastuu Edwardin

ansioista, mutta samalla vahvistuvat Edwardin epäilyt Bellan soveltumisesta hänen maailmaansa.

Teosten lopun väkivaltaisesta yhteenotosta ja sitä seuranneesta läheltä piti -tilanteesta parin välejä jää hiertämään yksi ristiriita: Bella haluaisi Edwardin muuttavan hänet vampyyriksi, mutta Edward kammoksuu tätä ajatusta. Parin suunnitelmat yhteiselle tulevaisuudelle eivät siis kohtaa ja jättävät heidät molemmat epävarmoiksi suhteen toimivuudesta. Myöhemmissä saagan osissa tämä ristiriita edelleen voimistuu, ja Bella ja Edward keskustelevat useaan otteeseen parisuhteensa mahdollisuuksista. Samalla Bella kulkee entistä syvemmälle vampyyrien ja muiden ylikuonnollisten maailmaan, saaden tietää lisää sen salaisuuksista ja oppien olemaan osa sitä.

1.2 Saagan suosio fanittamisen ja tutkimuksen kohteena

Twilight-saagasta muodostui varsinkin alkuperäisenä julkaisuajankohtanaan popkulttuurin ilmiö. Kokonaisuudessaan saaga koostuu sen neljästä alkuperäisteoksesta, nyttemmin sarjaan lisätystä *Midnight Sunista*, useammasta oheisteoksesta sekä esimerkiksi kahden ensimmäisen kirjan sarjakuvaversioista. Kirjojen lisäksi saagaan kuuluvat viisi elokuvafilmatisointia, jotka julkaistiin vuosina 2008–2012. Saagan kirjoja on käännetty jopa 37:lle eri kielelle ja niitä on myyty miljoonittain ympäri maailmaa (Parsons 2008). Myös elokuvat ovat myyneet huikeat määrät: esimerkiksi ensimmäinen elokuva sai lipputuloja pelkästään USA:n sisällä yli viisinkertaisesti, maailmalla taas yli kymmenkertaisesti, sen tekemiseen käytettyyn budjettiin nähden (Sollosi 2018). Saaga on siis kansainvälisesti erittäin tunnettu ja saavuttanut hyvin laajan yleisön. Sen voi ajatella myös raivanneen tietä muulle naiskeskeiselle ja naisille suunnatulle viihteelle, kuten vaikkapa Suzanne Collinsin *The Hunger Games*-sarjalle (suom. Nälkäpeli, 2008–2010) tai Veronica Rothin *Divergent*-trilogialle (suom. Outolintu, 2011–2013; Sollosi 2018).

Suuren suosionsa takia Twilight-saagan ympärillä on käyty kiivaasti erilaista ja eri sävyistä keskustelua. Saagaan tasaisesti kohdistuneet kritiikki ja ylistys ovat näkyneet saagan fanijoukon koossa mutta toisaalta myös saagan antifanien olemassaolona. Antifanit ovat usein suorastaan vihanneet saagaa tai sitten tyytyneet lähinnä saagalle ja sen faneille naureksimiseen. Saagaan kohdistettu ihailu ja rakkaus taas on lähtöisin varsinkin saagan uudella tapaa esittämistä vampyyreista, joista tehtiin rakkauden kohteita ja kuvankauniita synkkien verenhimoisten hirviöiden sijaan. Myös Bellan ja Edwardin rakkaustarinaa on pidetty ainutlaatuisena. Sitä on keuhuttu esimerkiksi siiveellisydestä ja viattomuudesta, sillä saagassa ei pitkältikään käsitellä seksiä tai seksuaalisia teemoja niihin vihjaavia implikaatioita syvällisemmin. (Sollosi 2018.)

Pidättäytyvyyden ja seksuaalisten teemojen poissaolon on nähty yhdistyvän Meyerin omaan uskonnolliseen taustaan (Rabey 2008), joka on niin ikään ollut kiivaan keskustelun kohteena. Jo pelkän kirjailijan nimen hakukoneeseen kirjoittamalla löytää lukemattoman määrän tuloksia, joissa käsitellään Meyerin mormonitaustaa ja sen yhteyksiä Twilight-saagan tarinaan ja teemoihin. Onkin vaikeaa erottaa saagan esittämiä moraalioppeja tai saagan kerronnassa käytettyjä metaforia kristinuskon opeista ja ajattelusta. Meyer on itse todennut kirjoittaneensa oman ajattelunsa ja perimmäiset uskomuksensa osaksi kirjojaan asiaa syvemmillä ajattelemalla ja tietty kristinuskolle tyyppillinen parisuhdeajattelu näkyikin kirjoissa esimerkiksi avioliiton ja äitiyden korostumisena (Rabey 2008). Laajemmin saagan sisältämistä mormoniammeista on artikkelissaan ”Mormon morality and immortality in Stephenie Meyer’s Twilight series” (2010, 21) kirjoittanut Margaret Toscano, joka myös toteaa Meyerin taustan liitettävän usein Twilight-saagasta kirjoitettuihin arvosteluihin ja tutkimukseen. Se on fakta, jota saagaa käsitellessä ei haluta tai voida unohtaa. Sen ei kuitenkaan pitäisi toimia selityksenä esimerkiksi sille, miksi Twilight-saagasta nousee esille niin paljon parisuhdeväkivaltaan yhteydessä olevaa kuvastoa. En myöskään tässä tutkielmassa pyri yhdistämään näitä teemoja mihinkään uskontoon tai uskonnollisuuteen.

Twilight-saagasta on sen olemassaolon aikana tehty paljon parisuhdeväkivaltaan liittyvää tutkimusta. Usein tutkimus on kohdistunut kaikkeen saagassa ilmenevään parisuhdeväkivaltaan – myös pääparin suhteen ulkopuoliseen – ja esille ovat nousseet niin fyysinen väkivalta kuin henkisen väkivallan monet muodot. Esimerkkeinä tästä tutkimuksesta voidaan mainita vaikkapa Maasin ja Bonomin (2020), Boyntonin (2019), Taylorin (2014), Franiukin ja Scherrin (2013) sekä Collinsin ja Carmodyn (2011) artikkelit, joissa kaikissa tuodaan esille niin fyysisen kuin henkisen väkivallan muotoja ja kokemusta saagan teoksissa. Fyysisen väkivallan osalta esiin nousee sen vähättely ja oikeuttaminen (esim. Taylor 2014, Franiuk ja Scherr 2013). Henkistä väkivaltaa tarkastellessa moni tutkimuksista taas keskittyy Edwardin manipuloivaan ja kontrolloivaan käytökseen, joka ilmenee varsinkin hänen seuranta- ja vakoilupyrkimyksissään (esim. Maas ja Bonomi 2020, Taylor 2014). Yleisesti fyysisen väkivallan osalta on Twilight-saagaa tutkinut myös esimerkiksi Pinheiro (2015), joka tarkastelee artikkelissaan Bellan (nais)ruumista kohtaan tehtyä väkivaltaa.

Parisuhdeväkivaltaan liittyen Twilight-saagaa on myös verrattu muuhun romantiikka- ja nuortenkirjallisuuteen, esimerkiksi aiemmin mainittuun Collinsin *The Hunger Games*-sarjaan (Pinheiro 2015), ja vanhemmista klassikoista Emily Brontë’n *Humisevaan harjuun* (alk. *Wuthering Heights* 1847; Boynton 2019). Näistä teoksista on haettu vertailupintaa Twilight-saagan esittelemille romantisoitujen väkivallan teemoille. Boynton (2019) analysoi artikkelissaan esimerkiksi niitä tapoja, joilla *Humisevan harjun* väkivaltaisena ja tuhoisana esiintyvä, lähinnä varoittavassa mielessä kirjoitettu romanssi on siirtynyt Twilight-saagaan ihannoitavana romantiikan

kokemuksena. Väkivalta on siis muuttunut romantiikaksi ja kertoo osaltaan yhteiskunnassamme vallitsevista romantiikkakäsityksistä ja niiden yhteydestä parisuhdeväkivaltaan.

Saagan uusin tulokas *Midnight Sun* taas on muihin saagan teoksiin verrattuna vielä toistaiseksi vähän tutkittu tai ainakin tutkimusta teoksesta on julkaistu vähäisestään. Vain *Midnight Sunista* vuonna 2008 ulos vuotanut katkelma on ollut ajoittain osa saagaan ja varsinkin siinä esiintyviin parisuhdeväkivallan teemoihin liittyvää analyysia. Katkelma on sisältänyt muutaman teoksen luvun, jotka lähes sellaisinaan esiintyvät myös varsinaisessa julkaisussa. *Midnight Sunia* ja *Twilightia* vertailevasti parisuhdeväkivallan teemoihin liittyen taas on lähinnä käsitelty teoksia koskevassa keskustelussa, jossa esille on noussut väite Meyerin yrityksestä selittää alkuperäisen saagan parisuhdeväkivallan kuvastoa *Midnight Sunin* kautta (ks. esim. Hunt 2020). Näihin väitteisiin osittain liittyen ja lähimpänä oman tutkielmani asetelmaa on Sarah Oliven (2022) artikkeli ”Textual instability around gendered and sexual violence in Stephenie Meyer’s *Twilight* and *Midnight Sun*”. Olive tutkii tässä artikkelissa näiden kahden teoksen kerronnassa esiintyviä tekstuaalisia eroja suhteessa sukupuolittuneeseen ja seksuaaliseen väkivaltaan. Oma tutkimukseni pyrkii pureutumaan kuitenkin juuri *Twilightin* ja *Midnight Sunin* kertojien eriäviin tai yhteneviin kokemuksiin henkisen parisuhdeväkivallan tilanteista, joihin ei ole aikaisemmin paneuduttu saagaa käsittelevässä tutkimuksessa.

Parisuhdeväkivaltaa käsittelevän tutkimuksen lisäksi *Twilight*-saagaa on käsitelty useista muista näkökulmista näiden kuluneiden lähes 20-vuoden aikana. Saagaa on lähestytty esimerkiksi sen muodostaman kulttuuri- ja fani-ilmiön kautta, ja itse kirjoista ja elokuvista tehty analyysi on kohdistunut esimerkiksi niissä esitettyihin rodun ja etnisyyden kuvauksiin, esille nouseviin sukupuoli- ja seksuaalipolitiikan teemoihin, ruumiin esittämisen tapoihin saagassa sekä saagassa korostuvaan heteronormatiivisuuteen. Kaikkia näitä aiheita käsitellään Melissa Clickin, Jennifer Stevens Aubreyn sekä Elizabeth Behm-Morawitzin toimittamassa teoksessa *Bitten by Twilight: Youth culture, media and the vampire franchise* (2010), jonka olemassaolo jo itsessään kertoo saagan keräämästä huomiosta. Tutkimusta on tehty niin paljon, että sitä on riittänyt kirjaksi (tai useammaksi) asti, minkä nuorille suunnatun kirjasarjan kohdalla voi ajatella olevan aika harvinaista.

Aiemman tutkimuksen suuresta määrästä huolimatta en koe, etteikö *Twilight*-saagasta yhä pystyisi tekemään huomionarvoista ja tärkeää tutkimusta. Juuri saagan ilmiömäinen suosio ja pitkälle viety tutkimus patistavat entistä syvällisempään analyysiin. Itse olen saagan julkaisuajankohtana ollut sen keskeisintä kohderyhmää eli teini-ikäinen tyttö, joka on kokenut vampyyriromanssin uudeksi ja itseään viehättäväksi. Bellan ja Edwardin esittämä suhde on tuntunut ideaalilta ja tavoittelemisen

arvoiselta, enkä nuorena ole osannut tulkita siinä olevan mitään väärää tai huolestumisen arvoista.

Kandidaatintutkielmani (Puustinen 2021) kautta tulin kuitenkin tietoisiksi niistä tavoista, joilla saagan lukijoilleen esittämä parisuhde voidaan tulkita väkivaltaiseksi ja haitalliseksi parisuhdekuvaukseksi. Näiden ajatusten takia koen tärkeäksi nostaa esille ja analysoida niitä tapoja, joilla saaga on saattanut vaikuttaa ja vaikuttaa edelleen niihin miljooniin nuoriin naislukijoihin, jotka ovat saagan elämässään lukeneet. Romantisoidut parisuhdeväkivallan kuvaukset voivat toki olla haitallisia kaikille lukijoille iästä ja sukupuolesta riippumatta, mutta mielenkiintoni kohdistuu tässä tapauksessa juuri saagan suurimpaan kohderyhmään eli nuoriin naisiin. Koen tämän näkökulman mielenkiintoiseksi myös siltä kannalta, että tarkastelen kirjasarjaa, jonka kirjoittaja on itse nainen. Tällöin saagan kautta tullaan luoneeksi tietynlaista naiseutta, joka siirtyy naiselta toisille naisille. Toki nuoretkaan lukijat eivät ole passiivisia ja siinä lukemaansa ajattelemta (Franiuk ja Scherr 2013, 25), mutta kuten pyrin seuraavaksi tässä tutkielmassa osoittamaan, nämä vaikutukset ovat yksilön omaa ajattelua syvemmillä ja usein vaikuttavat meihin tiedostamatta.

2 KAIKEN KESTÄVÄ RAKKAUS - VÄKIVALTA PARI-SUHTEESSA

Maailman terveysäitiön (WHO) määritelmän mukaan väkivalta on ”fyysisen voiman tai *vallan tahallista käyttöä tai sillä uhkaamista*, joka kohdistuu ihmiseen itseensä, toiseen ihmiseen tai ihmisryhmään tai yhteisöön ja joka johtaa tai joka voi hyvin todennäköisesti johtaa kuolemaan, fyysisen tai psyykkisen vamman syntymiseen, kehityksen häiriytymiseen tai perustarpeiden tyydyttymättä jäämiseen” (WHO:n raportti 2005, 21; kursivi oma). Väkivalta on siis väkisin osoitettua tai otettua valtaa suhteessa väkivallan teon uhriin. Se liittyy vahvasti ihmisten välisiin ja yhteiskunnassa vallitseviin erilaisiin valtasuhteisiin, ja Lidman (2015, 17) puhuukin teoksessaan väkivalta-kulttuurin käsitteestä, jonka mukaan väkivalta kietoutuu erilaisiin ”sosiaalisiin, oikeudellisiin ja yhteiskunnallisiin rakenteisiin, jotka tuottavat ja ylläpitävät väkivallan mahdollisuutta tai auttavat piilottelemaan väkivaltaa”. Näin ollen väkivallasta muodostuu osa yhteiskunnan rakenteita ja historiaa, ja samalla myös osa kulttuurisia tuoksia kuten kirjallisuutta ja elokuvia.

Tyhjentävää määritelmää väkivallalle on kuitenkin vaikeaa antaa, sillä se on hyvin monisyinen ja -tahoinen käsite, jonka monimutkaisuus vaikeuttaa sen tarkkaa määrittelyä (Lidman 2015). Tässä tutkielmassa keskityn kuitenkin väkivaltaan juuri vallan muotona, jolla on negatiivisia seurauksia sen uhrille ja joka toimii osana yhteiskunnassa vallitsevien valtarakenteiden ylläpitoa. Korostan juuri uhrin näkökulmaa, mutta pyrin käsittelemään väkivaltaa myös sen tekijän tietoisesti käyttämänä vallan ja kontrollin välineenä.

Parisuhdeväkivalta on Lidmanin (2015, 57) mukaan puolisoitten tai elämäkumppanien välillä tapahtuvaa väkivaltaa. WHO:n (2005, 109) määritelmässä mainitaan myös, että parisuhdeväkivalta aiheuttaa ”fyysistä, psyykkistä tai seksuaalista vahinkoa suhteen osapuolille”. Se on siis vallan käyttöä parisuhteen sisällä, ja sillä voidaan ajatella olevan negatiivisia seurauksia sekä väkivallan uhrille että sen tekijälle.

Parisuhdeväkivalta on sen intiimiyden ja yksityisyyden vuoksi pitkälti vaiettua ja siihen liittyy leimaamista ja häpeän kokemuksia. Sen olemassaolon myöntäminen ja parisuhdeväkivallan huomioiminen yhteiskunnallisena ongelmana on tapahtunut hitaasti. Vaikenemiskulttuurista kertovat myös tilastot: esimerkiksi Suomessa poliisin tietoon tuli vuonna 2021 hiukan yli 10 000 lähisuhde- ja parisuhdeväkivaltaa koskevaa tapausta, vaikka on perusteltua olettaa, että oikea määrä on ilmoitettuja tapauksia suurempi (THL:n tilastoraportti 2023, 3). Koko maailmanlaajuisesti taas jopa 69 prosenttia naisista sanoo kokeneensa parisuhteessaan etenkin fyysistä väkivaltaa, mutta vain alle puolet tästä määrästä on saattanut kertoa siitä jollekulle (WHO:n raportti 2005, 111; 118). Fyysinen väkivalta onkin usein se väkivallan muoto, jonka miellämme herkimmin väkivallaksi: se on osa mielissämme muodostunutta väkivallan skeemaa (Minto, Masser ja Louis 2022, 2418–19). Se on näkyvää ja jättää väkivallan uhriin ulkoisesti huomioitavissa olevia jälkiä, mikä on historiassa tehnyt siitä ainoan tavan käydä oikeutta parisuhdeväkivaltaan liittyen (Lidman 2015, 66).

Parisuhdeväkivaltaa ja yleisesti väkivaltaa harjoitetaan myös ”näkymättömillä” tavoilla, jotka usein sekoittuvat fyysisen väkivaltaan ja ilmenevät sen rinnalla. Sellaiset parisuhdeväkivallan ei-fyysiset muodot kuin psykologinen, emotionaalinen ja taloudellinen väkivalta voivat sisältää fyysisellä väkivallalla uhkaamista tai niitä voidaan käyttää osana fyysisen väkivallan tekoja. Usein ne yksinään kuitenkin jäävät tilastojen ja väkivaltaan liitettyjen mielikuvien ulkopuolelle, sillä ne voivat olla vaikeita tunnistaa myös väkivallan uhrille. Tämä johtuu yleisimmin siitä, että monet ei-fyysiset väkivallan muodot ovat parisuhteen sisällä normalisoituja ja romantisoituja. Ne saatetaan parisuhteessa liittää osaksi sukupuolirooleja tai romantiikan keinoja, ja romantiikan voidaan länsimaisissa kulttuureissa ajatella vahvistavan sukupuolistereotyyppioita (Lelaurain ym. 2021, 6354). Avaan romantisoitun ja sukupuolitetun väkivallan käsitteitä ja niihin liittyvää väkivallan oikeuttamisen ja normittamisen keinoja tässä luvussa myöhemmin.

Ei-fyysisten parisuhdeväkivallan muotojen näkymättömyyttä on pyritty vähentämään lähivuosina, mikä käy ilmi vaikkapa Tilastokeskuksen (2022, 5) toteuttaman terveyskyselyn esituloksista: Suomessa lähes 50 prosenttia naisista ja 42 prosenttia miehistä on elämänsä aikana kokenut jonkinlaista henkistä parisuhdeväkivaltaa. Henkinen tai psykologinen väkivalta voidaan määritellä ihmisen mieltä tai psyykeä kohtaan käytetyksi väkivallaksi, jonka tavoitteena on toisen alistaminen ja kontrollointi (Outlaw 2009, 271). Sen voidaan nähdä myös olevan ”pelottavaa uhkaamista, syyllistämistä, naurunalaiseksi tekemistä, nöyryyttämistä, vähättelyä, kylmyyttä ja reagoimattomuutta tai muuta psykologista uhkaa” (Karkulehto ja Rossi, 10). Henkiseksi väkivallaksi lasketaankin esimerkiksi sellaiset väkivallan teot kuin uhkailu, pelottelu, manipulointi, vainoaminen, eristämisyhkäykset, mustasukkaisuus, kontrollonin ja omistamisen halu sekä vähättely ja toisen alistaminen (Outlaw 2009, 271).

Näkymättömyytensä takia nämä teot kuitenkin usein ajatellaan fyysistä väkivaltaa vähemmän haitallisiksi tai vakaviksi (Minto, Masser ja Louis 2022, 2425), vaikka henkisen väkivallan uhrin kokevat ne usein fyysistä väkivaltaa vahingollisemmiksi (Outlaw 2009, 270).

Keskityn tässä tutkielmassa henkisen väkivallan muodoista emotionaaliseksikin väkivallaksi luokiteltuun pelotteluun. Käytän tässä tapauksessa pelottelua suomenoksena englannin *intimidation* -termistä, sillä haluan korostaa pelon kokemusta tällaisen toiminnan yhteydessä. Sanaa *intimidation* on muutoin vaikeaa suomentaa itseäni tyydyttävällä tavalla, joten käytän sanaa pelottelu myös synonyyminä yhdessä uhkailun kanssa.

Pelottelu tai uhkailu voidaan määritellä toiminnaksi, jossa väkivallalla uhkaamalla väkivallan tekijä saa uhrin toimimaan haluamallaan tavalla. Uhkaaminen voi tapahtua fyysisesti erilaisin teoin tai sanallisesti erilaisten mielikuvien aiheuttamisen avulla, ja sen päämääränä on juuri pelon tunteen nostattaminen uhrissa, jotta tämä taipuisi väkivallan tekijän tahtoon. Collins ja Carmody (2011, 390) toteavat pelottelun toimivankin usein suostuttelun tai myönnyttämisen (eng. *compliance*) välineenä. Pelko itsessään on tällöin vallan väline, jota tietoisesti käytetään toisen alistamiseen tai kontrollointiin. Näin pelottelu yhdistyy emotionaaliseen manipulointiin, jollaisena sen voi ajatella esiintyvän myös tämän tutkielman kohdeteoksissa.

Twilight-saagassa pelottelu tai pelko näkyy yhtenä tarinan ihmissuhteita määrittelevänä tekijänä, ja olen tästä syystä halunnut nostaa juuri pelon aiheuttamisen osaksi pelottelun määritelmää. Koska vampyyrit teosten maailmassa esiintyvät ihmisinä petoina, ovat pelottelu ja ylipäättään pelottavuus jatkuvasti osa joidenkin hahmojen ”luontoa” sekä hahmojen välisiä kohtaamisia. Myös Bellan ja Edwardin suhdetta varjostavat pelottelu ja pelko, sillä Edward hirviömäisenä, verta janoavana vampyyrina on jatkuvasti uhka Bellan turvallisuudelle. Monissa tapauksissa Edwardin Bellaa kohtaan harjoittama pelottelu tapahtuu sanallisesti uhkaamalla tai fyysistä voimaa esittelemällä:

Adrenaline pulsed through my veins as the realization of danger slowly sank in. He could smell that form where he sat. His smile turned mocking.

“I’m the world’s best predator, aren’t I? Everything about me invites you in – my voice, my face, even my *smell*. As if I need any of that!”

[--]

“As if you could outrun me,” he laughed bitterly.

He reached up with one hand and, with a deafening crack, effortlessly ripped a two-foot-thick branch from the trunk of the spruce. He balanced it in that hand for a moment, and then threw it with blinding speed, shattering it against another huge tree, which shook and trembled at the blow. (Meyer 2005, 231; kurssiivi alkuperäinen.)

Edward myös myöntää suoraan uhkaavansa Bellan henkeä, ja kuolema on aihe, joka kietoutuu vahvasti osaksi Bellan ja Edwardin välistä romantiikkaa. Edward toteaa olevansa uhka Bellan lisäksi myös muiden ihmisten hengelle, sillä hänen halunsa

Bellan verta kohtaan on niin voimakas: "[I]n that close, warm little room, the scent was maddening. I so very nearly took you then. There was only one other frail human there – so easily dealt with." (Meyer 2005, 237). Bella kokee pelkoa siis myös muiden kuin oman henkensä puolesta, kokien tästä aiheuttamastaan vaarasta syyllisyyttä. Tämä taas auttaa Edwardia käyttämään pelottelua entistä vahvemmin kontrollon välineenä.

Vaikka pelottelu *Twilightissa* ja *Midnight Sunissa* tapahtuu useimmiten vain sanallisesti ja Edward harvoin tekee mitään todella satuttaakseen Bellaa tai hänen ympärillään olevia ihmisiä, on tämä jatkuvan uhan läsnäolo Bellalle henkisesti raskasta ja kuormittavaa. Joissakin tilanteissa Edward saattaa käyttää fyysistä uhkaa myös hänen ja Bellan välisen keskustelun ympäröivänä elementtinä. Näin tapahtuu esimerkiksi tilanteessa, jossa Bella arvuuttelee Edwardin olevan vampyyri. He istuvat Edwardin autossa tämän ajaessa ja lopulta Bella alkaa ilmaista pelkoa Edwardin hurjasta ajonopeudesta. Tämä lisää eräänlaisen psykologisen kuormituksen heidän välillään käytyyn keskusteluun. Toisena psykologisesti kuormittavana tekijänä voidaan pitää Bellan voimakasta reaktiota Edwardin poissaoloon ja tämän mahdolliseen lähtöön. Pelottelu kietoutuukin parin väliseen riippuvuuteen, mikä lisää näitä pelottelun tapahtumia. Käsittelen tätä pelon, rakkauden ja riippuvuuden yhteen kietoutumista tarkemmin tämän tutkielman luvussa 4.

2.1 Sukupuolittunut ja romantisoitu väkivalta

Sukupuolittuneella väkivallalla tarkoitetaan väkivaltaa, jossa "tekijän ja uhrin sukupuolella on erityinen merkitys väkivallan syntymisessä ja kokemisessa sekä käytetyissä väkivallan muodoissa" (Lidman 2015, 18–19). Sukupuoli tässä tutkielmassa määritellään kulttuurisesti ja sosiaalisesti tuotetuksi rakenteeksi jonkinlaisen biologisen tai fyysisesti havaittavissa olevan ominaisuuden sijaan. Sen voidaan ajatella ilmevän niin yksilön ruumiillisena kokemuksena kuin yhteiskunnallisena ilmiönä, jotka jatkuvasti vaikuttavat toisiinsa ja muokkaavat toisiaan. Sukupuolittuneen väkivallan yhteydessä sukupuolen taas voidaan nähdä määrittelevän ihmisen asemaa esimerkiksi väkivallan käytössä: väkivalta koetaan maskuliiniseksi, kun taas väkivallan kohteena oleminen tai uhrius nähdään feminiinisenä. (Karkulehto ja Rossi 2017, 8–10.) Esimerkkinä sukupuolittuneista väkivallan muodoista voidaan mainita seksuaalinen väkivalta eli seksuaalisen koskemattomuuden loukkaaminen tai sillä uhkaaminen (emt. 10), jonka voidaan tyypillisimmin ajatella kohdistuvan naisiin (Lidman 2015, 23). Miehet taas ovat yleisimmin sekä fyysisen väkivallan tekijöitä että kohteita (Karkulehto ja Rossi 2017, 8).

Väkivallan sukupuolittuneisuus on suuri osa parisuhdeväkivaltaa, sillä parisuhteen sisällä korostuvat usein sen osapuolten sukupuolet suhteessa väkivallantekoihin ja -muotoihin. Lidman (2015, 64) toteaa, että "[v]äkivalta muuttuu sukupuolittuneeksi vasta silloin, kun sukupuoli vaikuttaa itse tekoon, siitä seuranneeseen oikeusprosessiin tai esimerkiksi teon ilmoittamatta jättämiseen". Parisuhdeväkivallassa tämän voidaan ajatella näkyvän juuri naisten uhriutumisenä, historian saatossa käydyissä oikeusprosesseissa, joissa naisiin kohdistunutta väkivaltaa on vähätelty tai jätetty huomioimatta, sekä kaikissa niissä parisuhdeväkivallan tapauksissa, jotka edelleen jäivät tilastojen ulkopuolelle parisuhdeväkivallan leimaavuuden tai näkymättömäksi tekemisen takia.

Tässä tutkielmassa käytän sukupuolittuneen väkivallan käsitettä tarkastelleni *Twilightin* ja *Midnight Sunin* esittämää parisuhdeväkivaltaa, joka korostaa suhteen osapuolten sukupuolta tai on vahvasti sidoksissa juuri hahmojen sukupuoleen. Bellaa ja Edwardia voidaan pitää nais- ja miessukupuolien representaatioina, jotka parisuhteessaan tulevat toistaneeksi erilaisia stereotyyppisiä, parisuhdeväkivaltaan liitettyjä sukupuoliesityksiä. He myös representoivat suhteessaan niitä tapoja, joilla väkivalta sisällytetään osaksi romanttista suhdetta eli millä tavoin väkivaltaa voidaan romantioida ja normittaa parisuhteen sisällä. He tulevat esittäneeksi tarinassaan, millaisena esimerkiksi tyypillinen feminiininen tai maskuliininen rakkaus näyttäytyy ja millaista osaa väkivalta tässä esityksessä näyttelee.

Twilight-saagassa Bella ja Edward esitetään myös länsimaisen tyypillisinä sukupuoltensa edustajina. Bella kuvataan kirjoissa heikoksi ja kömpelöksi, eli eräänlaiseksi pulassa olevaksi neidoksi, joka kaipaa itselleen pelastajaa (Pinheiro 2015, 153). Edward taas roolitetaan Bellan suojelijaksi, jonka kyvykkyyttä korostetaan älyn, varallisuuden ja fyysisen voiman avulla. Saagan maailmassa stereotyyppisen maskuliinisia ominaisuuksia lisäksi korostetaan vampyyrina olemisen avulla, mikä usein selittää tarinassa kärjistyvien sukupuoliroolien sisällä pysyttelemistä ja niiden mukaan toimimista (Franiuk ja Scherr 2013, 17). Vampyyrien olemassaolo sallii myös erilaisten parisuhdeväkivaltaan liitettyjen käyttäytymismallien kuten esimerkiksi vartioinnin (eng. *guarding*) korostumisen parisuhteessa. Vartioinnilla viitataan Edwardin tapaan vahtia Bellan tekemisiä ja sanomisia, mikä korostaa ajatusta naisista miehen omaisuutena (Franiuk ja Scherr 2013, 20–22).

Aikaisemmassa tutkimuksessa *Twilight*-saagan esittämiä stereotyyppisiä sukupuolirooleja on tarkasteltu esimerkiksi Maasin ja Bonomin (2020) artikkelissa, jossa Bellan alistuva, uhrautumiseen perustuva naisrooli ja Edwardin dominoiva, aggressiivinen miesrooli yhdistyvät kirjoittajien luomassa neitsyt-peto-troopissa (eng. *virgin-beast trope*). Tällä troopilla pyritään kuvaamaan rakkausromaaneissa usein esiintyvää, vallan epätasapainoiselle jakautumiselle perustuvaa parisuhdetta, jota pidetään heteroseksuaaliselle suhteelle ihanteellisena. Maas ja Bonomi (2020, 516) toteavat

troopin antavan käsityksen, ettei romantiikkaa voi olla olemassa ilman vallan epätasa-arvoista jakautumista parisuhteen osapuolten eli eri sukupuolien välillä. Samalla tästä epätasa-arvosta johtuva parisuhdeväkivalta nähdään oleellisena osana romanttista suhdetta ja jopa romantiikan edellytyksenä, jolloin sitä ei osata tunnistaa.

Väkivalta voidaan parisuhteessa nähdä väkivallan sijaan esimerkiksi huolen ja välittämisen osoituksena, suojelunhaluna, tai intohimon ilmaisijana. Yhtenä esimerkkinä vahvan romantisoidusta, mutta väkivaltaan yhdistyvistä tunteista tai toiminnasta voidaan mainita mustasukkaisuus, joka usein väkivallan sijaan mielletään rakkauden osoitukseksi (Puente ja Cohen 2003, 449). Mustasukkaisuus on kateuteen ja omistushaluun pohjaava tunne, joka usein johtaa monogaamisen parisuhteen toisen osapuolen kontrollointiin, joskus jopa väkivallan keinoin. Mustasukkaisuudesta johtuva väkivalta annetaan kuitenkin usein anteeksi, sillä mustasukkaisuuden uskotaan olevan yhteydessä rakkauden syvyyteen ja voimakkuuteen (Puente ja Cohen 2003, 457; myös Minto, Masser ja Louis 2022, 2426). Tällöin mustasukkaisuus nähdään tunteena, jota jopa odotetaan parisuhteen osapuolilta – varsinkin miehiltä.

Tämä ajattelu näkyy myös *Twilight*-saagassa, jossa *Midnight Sun* paljastaa Edwardin kehittävän mustasukkaisuuden tunteita vasta rakastuessaan Bellaan:

“For example: the emotion of jealous,” I said. “I’ve read about it a hundred thousand times, seen actors portray it in a thousand different plays and movies. I believed I understood that one pretty clearly. But it shocked me...”

[--]

“I was surprised,” I mused, “by the flare of resentment, almost fury, that I felt – I didn’t recognize what it was at first. [--]”

[--]

“But jealousy... it’s a strange thing. So much more powerful than I thought. And irrational! Just now when Charlie asked you about that vile Mike Newton –”

I didn’t finish, remembering that I should probably not reveal exactly how strong my feelings about the hapless boy had become. (Meyer 2020, 465–466.)

Tunne on Edwardille aluksi vieras, mutta lopulta hän osaa yhdistää sen Bellaa kohtaa tuntemaansa omistushaluun ja mahdollisuuteen menettää Bella jollekin toiselle, tässä tapauksessa Bellan luokkatoverille Mikelle. Mustasukkaisuus ilmenee Edwardissa haluna käyttäytyä väkivaltaisesti Bellaa lähestyviä muita miehiä kohtaan, jopa siinä määrin, ettei hän halua paljastaa väkivaltaisia ajatuksiaan Bellalle. Edwardille tämä väkivaltaisuus kuitenkin vaikuttaa luonnolliselta ja väkivaltaisuuden voimistuminen hänen tunteidensa vahvistuessa ymmärrettävältä. Mustasukkaisuuden normalisointi kontrolloinnin välineenä korostaa Edwardin asemaa dominoivana, omistajuuteen kykenevänä miehenä. Samalla Bellasta muodostuu omistuksen ja alistamisen kohde, jonka kuka tahansa mies voisi Edwardilta varastaa. Yksi Edwardin suurimmista syistä pysyä Bellan luona onkin hänen mustasukkaisuutensa ja kykenemättömyytensä hyväksyä, että Bella voisi tulevaisuudessa valita jonkun toisen kumppanikseen (Meyer 2020, 60; 108–109).

Väkivallan romantisointi johtuu usein ajatuksesta, että itse parisuhde on sen laadua merkityksellisempi (Taylor 2014, 390) tai että etenkin naisille heteroseksuaalinen parisuhde on ainoa tie onnelliseen ja täyteen elämään (Maas ja Bonomi 2020, 515; myös Lelaurain ym. 2021, 6354). Parisuhteen merkitystä korostamalla ihmisiä kehoitetaan etsimään heteroseksuaalista parisuhdetta, jotta he voivat sen avulla esimerkiksi vahvistaa omaa sukupuolikokemustaan (Chung 2005, 447) tai olla osa parisuhteen performanssia (Papp ym. 2017, 99). Varsinkin nuorten kohdalla parisuhde koetaan tästä syystä usein tärkeäksi, sillä se vakauttaa omaa identiteettiä (Chung 2005, 447). Samalla parisuhde ja siihen sidotut sukupuoliroolit vakauttavat heteroseksuaalista instituutiota ja patriarkaatin valtaa (emt.) eli itse parisuhteen merkityksen korostamisen kautta ihmisiä rohkaistaan pitämään kiinni heteroseksuaalisen suhteen normista ja siihen liitetystä ”luonnollisista” sukupuolirooleista.

Varsinkin naisten elämässä parisuhteen tärkeyden korostuminen luo tarpeen parisuhdeväkivallan selittämiseksi osana rakkautta ja romantiikkaa. Selitystä haetaan usein kulttuurissa vallitsevista narratiiveista, jotka tässä tapauksessa näkevät väkivallan parisuhteen osana. Näiden narratiivien hyväksyminen on helpompaa kuin niiden hylkääminen, jolloin väkivallasta luodaan sitä selittävien tekijöiden varjolla romantiisoitua. (Wood 2001, 243.) Toista kohtaan tunnettu rakkaus myös hämärtää kykyä tunnistaa väkivaltaa: Lelaurain ym. (2021, 6352) toteavat tutkimuksessaan, että suhteeseen sitoutuminen on voimakkaampaa, mitä enemmän rakkautta siihen koetaan liittyvän. Tällöin rakastavassa suhteessa väkivalta useammin selitetään uhrin toiminnan kautta ja väkivallan tekijä vapautetaan vastuusta (emt. 6361). Woodin (2001, 249–256) tutkimuksessa haastatellut naiset taas selittivät parisuhteissaan kokemaansa väkivaltaa esimerkiksi oman epäonnistumisen tai vääränlaisen toiminnan kautta, vähätellen kumppaninsa vastuuta teosta. Tällöin väkivalta voidaan nähdä oikeutettuna, jos nainen kokee ansainneensa sen omalla toiminnallaan.

Monille väkivallan romantisointi ja selittäminen osana rakkautta voikin olla ainoa keino sietää sitä. Suhteessa pysymiseen vaikuttaa pitkälti toivo paremmasta tulevaisuudesta. Usein väkivaltaisissa suhteissa juuri toivo ja pelko kietoutuvat yhteen, sillä väkivallan näkeminen rakkauden osoituksena saa ajattelemaan, että jossain vaiheessa rakkaus voittaa väkivallan ja se loppuu (Pocock, Jackson ja Bradbury-Jones 2019). Mikä sitten saa jotkut ihmiset pitämään kiinni siitä ajatuksesta, ettei väkivallaisen suhteen ulkopuolella ole muita mahdollisuuksia tarjolla? Miksi parisuhdeväkivallan uhrin ovat niin valmiita hyväksymään nämä ”pienet viat” tai ”koettelemukset” (Maas ja Bonomi 2020, 518) osaksi parisuhdettaan? Yhtenä vaikuttajana voidaan pitää yhteiskunnan ylläpitämiä rakkauteen ja romantiikkaan liitettyjä ideaaleja ja mielikuvia, joita tarkastelen tässä luvussa seuraavaksi.

2.2 Romanttiseen rakkauteen liitetyt ideologiat väkivallan oikeuttajina

Romantiikan, rakkauden ja romanttisen suhteen luomisen ja ylläpitämisen voidaan ajatella olevan taitoja, joita opettelemme muita pareja ja yhteiskunnan antamia sosiaalisia vihjeitä tarkkailemalla. Tämä romanttiseksi kehitykseksi tai kompetenssiksi nimetty taito voidaan luokitella yhdeksi nuoruuden kehitystehtävistä (Jamison ja Sanner 2021, 841). Useasti nuoruus onkin parisuhteiden harjoittelun aikaa ja suurin osa ihmisistä päätyy kokemaan romanttiseen rakkauteen perustuvan parisuhteen ainakin kerran (Couture ym. 2023, 2). Parisuhteen kokeileminen ja useamman romanttisen suhteen läpi käyminen – nuoruudessa tai myöhemmin – voidaan nähdä positiivisina asioina, sillä ne auttavat yksilöä hahmottamaan, millaista kumppania he kaipaavat, millaisia preferenssejä heillä on liittyen romanttiseen suhteeseen ja millaisia he itse ovat ihmisinä sekä kumppaneina (Jamison ja Sanner 2021, 847).

Rakkaudesta ja romantiikasta opitaan näiden henkilökohtaisten kokemusten ja sosiaalisen ympäristön lisäksi median kautta, joka myös vahvistaa aikaisemmin olemassa olleita käsityksiä ja mielikuvia romantiikasta ja parisuhteista (Hefner ja Wilson 2013, 151). Nämä median esittämät kuvat ovat usein ajatuksia siitä, millaista romantiikan ja rakkauden tulisi olla ja miten esimerkiksi rakastuneena tulisi käyttäytyä (Clasen 2010, 121). Aikaisemmin mainittu mustasukkaisuus ja siihen yhdistyvä aggressiivisuus ovat hyviä esimerkkejä näistä odotuksista, jotka tässä tapauksessa koskevat spesifisti juuri miehiä ja heidän tapaansa rakastaa. Monet rakkauteen ja rakastamiseen liitetyistä käsityksistä ja mielikuvista ovatkin yhteydessä parisuhdeväkivaltaan ja sen riskiin. Tästä syystä niiden tuominen ihmisten tietoisuuteen on tärkeää, jotta käsitysten muuttaminen ja purkaminen mahdollistuisi. (Couture, ym. 2023, 5.)

Yksinkertaisesti näitä rakkauteen ja romantiikkaan liittyviä mielikuvia voidaan nimittää rakkauden ideologioiksi. Ne voidaan yhdistää rakkauden myytteihin, jotka ovat yhteiskunnassa ja eri kulttuureissa vallitsevia, usein hyvin idealisoituja käsityksiä rakkaudesta ja parisuhteesta. Vaikka näiden myyttien fiktiivisyys usein tiedostetaan, omaksutaan ne helposti osaksi omaa ajattelua niiden mahdollisen toteutumisen takia. Tämä taas usein johtaa epärealistisiin odotuksiin rakkaudesta ja parisuhteesta. (Clasen 2010, 119–120.)

Tarkastelen tässä tutkielmassa *Twilight* ja *Midnight Sun* -teoksissa esiintyviä rakkauden ideologioita ja niiden kytköksiä parisuhdeväkivaltaan sekä sen romantisointiin ja oikeuttamiseen. Käytän apunani varsinkin Tricia Clasenin (2010) artikkelia ”Taking a bite out of love: the myth of romantic love in the Twilight series”, jossa *Twilight*-saaga alkuperäisessä kokonaisuudessaan tarkastellaan siinä esiintyvien rakkauden myyttien valossa. Clasenin mainitsemista neljästä rakkauden myytistä – rakkaus ensisilmäyksellä, rakkaus ikuisena, romanttinen rakkaus muita rakkauden

muotoja tärkeämpänä ja rakkaus vaatii ajatustenlukua – käytän varsinkin kahta ensimmäistä pyrkiessäni analysoimaan Bellan ja Edwardin välistä suhdetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä. Lisäksi esittelen tässä osiossa muita tutkimuksia ja teorioita, joiden mainitsemien rakkauden ideologioiden tai romanttiseen rakkauteen liitettyjen käsitysten valossa valitsemieni teosten esittämä parisuhde näyttäytyy väkivaltaisena.

Yksi kaikkein yleisimmistä rakkauteen mediassa liitetyistä myyteistä on rakkaus ensisilmäyksellä. Tällä tarkoitetaan parin välillä välittömästi ilmenevää vetovoimaa, jonka ainakin toinen parin osapuolista kykenee huomioimaan tai tiedostamaan. (Clasen 2010, 121–122.) *Twilightin* ja *Midnight Sunin* tapauksessa kyse ei ole varsinaisesta rakastumisesta ensisilmäyksellä, mutta niin Bellan kuin Edwardin kohdalla kiinnostus on parin ensikohtaamisen aikana välitöntä. Tämä ”ensikohtaaminen” voidaan ajatella tapahtuvan parin osapuolille kuitenkin eri aikaan. Kuten Clasen (2010, 122) analyysissään huomioi, Bellan kiinnostus alkaa todellakin ensisilmäyksestä, sillä hän kiinnittää välittömästi huomiota varsinkin Edwardin ulkonäköön. Myöhemmin Bellan kiinnostus vahvistuu Edwardin salaperäisyyden takia. Edward taas kokee Bellan *Midnight Sunin* alussa arkiseksi ja tylsäksi, mutta havahtuessaan tämän veren tuoksuun ja sen ainutlaatuisen vetovoimaan, myös hänen kiinnostuksensa herää. Hänen kohdallaan parin ensikohtaaminen siis tapahtuu hiukan myöhemmin ja fyysisemmin, mutta hänen kiinnostuksensa voidaan tulkita olevan yhtä välitöntä kuin Bellan.

Toinen Clasenin (2010) tekstissä mainituista hyvin yleisistä rakkauden myyteistä on ajatusta rakkaudesta ikuisena. Tällä tarkoitetaan rakkauden särkymättömyyttä, joka *Twilight*-saagassa yhdistyy myös esimerkiksi avioliittoon ja sen ikuisuuteen. Kuten Clasen (2010, 124) analyysissään huomioi, varsinkin vampyyrien maailmassa rakkaudella ei ole päätepistettä. Koska vampyyrit ovat kuolemattomia, edes kuolema ei teknisesti ottaen voi paria erottaa⁵. Edward kuvailee vampyyreita muuttumattomiksi, mikä koskee myös heidän tunteitaan:

At the time I became a vampire, trading my soul and mortality for immortality in the searing pain of transformation, I had truly been frozen. My body had turned into something more like stone than flesh, enduring and unchanging. My *self*, also, had frozen as it was – my personality, my likes and dislikes, my moods and desires; all were fixed in place. It was the same for the rest of them. We were all frozen. Living stone.

When change came for one of us, it was a rare and permanent thing. I had seen it happen with Carlisle, and then a decade later with Rosalie. Love had changed them in an eternal way, a way that would never fade. (Meyer 2020, 124–125; kurssiivi alkuperäinen.)

Vampyyrit ovat kuin kiveä, joten heillä ei ole ihmismäistä kykyä muuttua fyysisesti tai psyykkisesti. Rakkauden ajatellaan tapahtuvat vampyyreille näiden loppumatton elämän aikana vain kerran, mikä asettaa Bellan mielenkiintoiseen asemaan tunteellisesti häilyväisenä ihmisenä. Tämä tunteiden voimakkuuden epätasa-arvoisuus

⁵ *Twilight*-saagan vampyyrit on mahdollista tappaa vain erottelemalla heidän ruumiinsa osiin ja polttamalla osat (Meyer 2005, 348), mutta muutoin vampyyrit kestävät oikeastaan mitä tahansa.

ja siihen liittyvä epäily toista kohtaan ovatkin suuri osa Bellan ja Edwardin parisuhdetta. Se voidaan nähdä myös yleisenä jännitystä luovana aspektina romantiikkakirjallisuudessa (Soikkeli 2016, 14), mutta tulkitseen sen tässä tutkielmassa emotionaalisen manipuloinnin välineeksi, jota käsittelen myöhemmin analyysissäni.

Nämä molemmat rakkauden myytit, rakkaus ensisilmäyksellä ja rakkaus ikuisena, yhdistyvät kulttuurissamme vallitsevaan käsitykseen yhdestä aidosta rakkaudesta (*concept of true love*; Couture ym. 2023, 18). Tämän käsityksen mukaan jokaisella yksilöllä ajatellaan olevan yksi täydellinen kumppani, jonka hän voi tai joka hänen tulee elämänsä aikana löytää. Joskus tätä yhtä aitoa rakkautta voidaan nimittää myös sielunkumppaniksi, jonka tarkoitus on täydentää yksilö, sillä ilman tätä kumppanuutta ihminen on vajavainen (Hefner ja Wilson 2013, 161). Romantiikkakirjallisuus tukeutuu tähän samaan ajatukseen, ja yhdellä tosirakkaudella korostetaan tarinoissa esimerkiksi rakkauden kohtalokkuutta tai vääjäämättömyyttä (Soikkeli 2016, 27–28).

Käsitys yhdestä ainoasta aidosta rakkaudesta voidaan kuitenkin nähdä yhtenä suurimmista parisuhdeväkivallan riskeistä. Esimerkiksi Couturen ym. (2023, 18) tutkimuksesta käy ilmi, että kaikki tosirakkauden konseptiin uskovat osallistujat mainitsivat kokeneensa väkivaltaa parisuhteessaan. Tämän konseptin pitäminen totena saakin ihmiset usein huijaamaan itseään parisuhteensa todellisesta tilasta, mikä vaikeuttaa esimerkiksi väkivaltaisesta suhteesta lähtemistä. Tämä käy ilmi myös aiemmin mainituista parisuhdeväkivaltaa selittävistä narratiiveista, joita käyttämällä väkivallan uhri pyrkii selittämään kokemaansa väkivaltaa omien tekojensa kautta. Koska oma kumppani koetaan yhdeksi ainoaksi itselle sopivaksi, ei suhteesta haluta luopua ja väkivaltaa pyritään katsomaan toisella tavalla. Parisuhdeväkivallan hyväksymisen ja oikeuttamisen tosirakkauden varjolla voikin olettaa pitävän ihmisiä pitkään väkivaltaisissa suhteissa.

Suhteissa pysyttelyyn liittyen parisuhde ja ylipäätään rakkaus nähdään usein yksilön omana valintana, sillä rakkauteen liitetään vahva käsitys itsenäisyydestä ja vapaudesta. Tämä tuntuu ristiriitaiselta romantiikkakirjallisuudessa ja mediassa esitettyjen käsitysten valossa: media luo rakkaudesta usein kuvaa hallitsemattomana ja ihmisen itsehillinnän ylittävänä tunteena. Tämä näkyy myös *Twilightin* ja *Midnight Sunin* kerronnassa, jossa Bellalle rakastuminen Edwardiin on vääjäämätöntä ja peruuttamatonta (Meyer 2005, 170–171). Edward taas tietää jo ennen omien tunteidensa tunnistamista, että hän tulee rakastumaan Bellaan, sillä hänen ottosisarensa Alice saa Bellan ja Edwardin tulevaisuutta koskevan näyn (Meyer 2020, 95–96). Tätä vääjäämättömyyttä vastaan parin on turha taistella, mutta he silti kokevat valitsevansa toisensa ja päättävänsä tulevaisuutensa suunnasta. Samalla parisuhteeseen kytkeytyvä väkivalta voidaan nähdä yksilöistä johtuvana eikä niinkään sosiaalisesti tuotettuna (Chung 2005, 453). Väkivalta koetaankin usein osaksi yksilöitä ja heidän toimintaansa,

ei niinkään heitä ympäröiviä valtarakenteita, jotka ylläpitävät parisuhdeväkivallan normalisointia.

Donna Chung (2005) käsittelee artikkelissaan "Violence, control, romance and gender equality: young women and heterosexual relationships" juuri tätä erityistä rakkauteen ja parisuhteeseen liittyvää vapauden, vääjäämättömyyden ja vallan paradoksia. Hän esittää, että varsinkin nuoret naiset ajattelevat parisuhteen olevan yksilön oma valinta. Tämä ajattelu vaikeuttaa väkivaltaisesta parisuhteesta lähtemistä, sillä omaa valintaa harvoin halutaan myöntää vääräksi (Chung 2005, 452). Samoin väkivaltaisessa parisuhteessä pysyminen koetaan yksilön omaksi valinnaksi (emt.) – ja kuka haluaa myöntää valinneensa väkivallan tai uhrin aseman vapaaehtoisesti? Rakkauteen kytkeytynyt valinnanvapauden ja tasa-arvoisuuden ideologia toimiikin tätä kautta kaksiteräisenä miekkana, joka samalla antaa yksilöille vapautta, mutta myös riistää sen heiltä. Rakkauden kytkemisellä valinnanvapautteen pyritään lähtökohtaisesti purkamaan parisuhdeväkivaltaan liitettyjä sukupuolirooleja ja väkivallan romantisointia, mutta sillä tullaan myös tuottaneeksi uusia mahdollisuuksia parisuhdeväkivallan toteutumiselle.

Nuorten rakkaus- ja romantiikkakäsityksiä ja niiden vaikutuksia parisuhdeväkivallan esiintymiseen on tutkinut myös Couture ym. (2023) artikkelissa "'It's a feeling that makes you do anything': youth' narratives of love and experiences of victimization in their romantic relationships". Artikkelit tuo esille nuorten seurustelusuhhteissa yleisimmin esiintyneitä käsityksiä rakkaudesta sekä niiden yhteyksiä koettuun parisuhdeväkivaltaan. Artikkelissa haastateltujen nuorten ajattelussa toistuvat aikaisemmin esitellyt rakkauden myytit rakkaus ensisilmäyksellä ja rakkaus ikuisena, mutta esille tuodaan myös muita rakkauteen liitettyjä käsityksiä. Näistä käsityksistä tutkijat ovat muodostaneet pareja, jotka liittyvät aina tiettyihin rakkauden ja parisuhteen synnyn ja kehittymisen vaiheisiin. Parit sisältävät kaksi samaan rakkauden vaiheeseen liittyvää mutta toisilleen vastakkaista käsitystä, joista toisen on nähty olevan enemmän yhteydessä parisuhdeväkivaltaan.

Esimerkiksi näissä käsityspareissa rakkauden ensisilmäyksellä voidaan ajatella olevan vastainen käsitykselle rakkaudesta ajan kanssa rakentuvana ja syventyvänä tunteena. Tämä ajattelu antaa parisuhteen osapuolille enemmän aikaa rakentaa suhdetta ja oppia tuntemaan toisensa kuin oletus ensisilmäyksellä rakastumisesta, jonka usein oletetaan tekevän suhteesta toimiva lähes välittömästi. (Couture ym. 2023, 10–12.) Ikuiselle rakkaudelle vastainen käsitys taas on rakkaus tällä hetkellä olemassa olevana tai etenevänä tunteena, jolloin rakkauden voidaan ajatella myös päättyvän tai alkavan uudelleen (Couture ym. 2023, 14–15). Tällöin parisuhteen päättäminen voi tuntua helpommalta, sillä siihen ei liity yhden ainoan sielunkumppanin ajatusta ja siitä aiheutuvaa painetta ylläpitää suhdetta. Valinnanvapaus korostuu tällöin

positiivisessa valossa, koska etenevä rakkaus antaa mahdollisuuksia valita oman rakkauden suuntaa jatkamalla suhdetta, tai lopettamalla suhde ja siirtymällä eteenpäin.

Couturen ym. (2023, 12–13) artikkelissa käsitellään myös rakkauden dynamiikkaan liittyvää käsitysparia, joka on jaettu rakkauteen vahvistavana ja yksilöä eheyttävänä tunteena. Rakkaus voi tällöin näyttäytyä yksilölle joko voimavarana tai hänen minuuttaan täydentävänä tekijänä. Näiden käsitysten voi ajatella liittyvän vahvasti ajatukseen naisista parisuhdetta enemmän haluavana osapuolena, sillä he pyrkivät täydentämään parisuhteella minuuttaan ja omaa elämäänsä. Tämän ajattelun varjolla parisuhteessa epäonnistuminen voidaan nähdä naisille jopa häpeänä (Papp ym. 2017, 101). Naisiin yhdistetty vajavaisuus ilman parisuhdetta tai kumppania saatetaan liittää myös naisen elämälle luonnollisiksi nähtyihin rooleihin: vaimona olemiseen ja äitiyteen. Niitä ei nainen voi traditionaalisessa mielessä saavuttaa ilman (miespuolista) kumppania. Myös Twilight-saagan maailmassa näiden roolien saavuttaminen nähdään selkeänä parisuhteen päämääränä, sillä vakavan seurustelun oletetaan johtavan avioliittoon ja avioliiton taas perheen perustamiseen.

Parisuhde ihmisen elämän täydentävänä tekijänä liittyy myös Clasenin (2010, 126–128) artikkelissaan käsittelemään myyttiin romanttisesta parisuhteesta yksilölle kaikkein tärkeimpänä ihmissuhteena. Twilight-saagassa romanttiset suhteet arvotetaan yleensä muiden ihmissuhteiden yläpuolelle, minkä voidaan ajatella olevan yleistä naisille myös tosielämässä. Esimerkiksi monet naiset saattavat alkaa välittää vähemmän ystävyysuhteistaan aloittaessaan seurustelun (Chung 2005, 448). Romanttinen rakkaus esiintyy tällöin kaikkia muita rakkauden laatuja korkeampana tai tärkeämpänä. Tätä ajattelua seuraten Bella kokee vaikkapa ihmisen elämästä luopumisen helppona, sillä mahdollisuus olla Edwardin kanssa ikuisesti vampyyrina merkitsee hänelle enemmän kuin esimerkiksi hänen suhde vanhempinsa (Meyer 2005, 413–414). Edward taas ei näe itsellään olevan tulevaisuutta Bellan kuoleman jälkeen, vaikka hän pystyisi yhä olemaan rakastavan perheensä kanssa (Meyer 2020, 174; 331).

Couture ym. (2023, 13) taas mainitsevat, että romanttista suhdetta ylitse kaiken muun korostava ajattelu vaikuttaa negatiivisesti erityisesti silloin, kun rakkaus ja oma kumppani saavat luopumaan omasta minuudesta ja omista tarpeista. Kumppanin kanssa on tärkeää kyetä tekemään kompromisseja ja mahdollisesti luopumaan joistakin omista haluista, mutta toisen edestä kaiken tekeminen ei tulisi olla suhteen toimivuuden ehto. Positiivisempi tapa rakkauden dynamiikan tarkasteluun olisi nähdä rakkaus molempia parisuhteen osapuolia vahvistavana tunteena, joka tarjoaa turvallisen lähtökohdan maailman, oman itsen ja yhteisen tulevaisuuden tutkimiselle (Couture ym. 2023, 12). Tällöin rakkaus ei vaadi väkisin mitään, vaan antaa.

Viimeinen hyvinkin yleisesti rakkauteen liitetty ideologia on käsitys rakkaudesta kaiken ylittävänä voimana. Tämä käsitys näkyy jopa *Raamatussa*: ”Kaiken se kestää, kaikessa uskoo, kaikessa toivoo, kaiken se kärsii.” (1. Kor. 13:7, 1992). Ei

olekaan yllättävää, että tämä käsitys on pinttynyt niin vahvasti länsimaiseen, usein kristinuskolliseen yhteiskuntaan ja sen ajatteluun. Alkuperäinen tarkoitus on todennäköisesti ollut kiinnittää huomiota juuri rakkauden voimakkuuteen, parisuhteen osapuolten väliseen ymmärrykseen ja kumppanuuden luomaan yhteyteen. Couture ym. (2023, 18) toteavat kuitenkin artikkelissaan, että ajatus rakkaudesta kaiken ylittävänä voimana voidaan nähdä kaikkein petollisimpana romanttiseen rakkauteen liitettyistä ideologioista. Jos kumppanille ollaan valmiita antamaan anteeksi kaikki rakkauden nimissä, mahdollistaa se usein julman hyväksikäytön. Rakkauden parantava ja kaiken ylittävä voima nouseekin esiin parisuhdeväkivaltaan sidotussa keskustelussa ja on yksi yleisimmistä väkivallan romantisoinnin keinoista. Kun rakkaus kestää mitä vain, se antaa usein myös liikaa anteeksi.

Tämä anteeksiannon tematiikka näkyy vahvasti myös *Twilightin* ja *Midnight Sunin* tarinassa. Bellan ja Edwardin suhde perustuu pitkältikin anteeksiannolle ja toisen hyväksynnälle ehdoitta, mikä konkretisoituu esimerkiksi konfliktien vähättelynä tai niiden suoranaista huomioimattomuutena (Clasen 2010, 125–126). Anteeksiantoa voidaan pitää myös Bellan ja Edwardin suhteen edellytyksenä, sillä Bellan on Edwardia rakastaakseen kyettävä näkemään tämän hirviömyönteisyyden ohi. Bellalle anteeksianto on myös eräänlainen hyve suhteen naisosapuolena: hänen tulee parisuhteen puolesta antaa anteeksi Edwardin toiminta, vaikka hänen käytöksensä voidaan nähdä Bellalle vahingollisena tai ylipäätään väkivaltaisena. Kuten myöhemmin analyysissäni osoitan, syntyy Bellasta suhteen tunteellisesti kypsempi osapuoli, jonka harteilla on kantaa vastuu suhteen onnistumisesta tai joka ainakin itse kokee parisuhteensa onnistumisesta tiettyä vastuuta. Samalla *Twilight* ja *Midnight Sun* esittävät Edwardin anteeksiannon ansaitsevana tilanteen uhrina, jota lukijan Bellan ohella oletetaan ymmärtävän ja jopa säälivän.

Pääosin rakkauden ideologiat ja varsinkin rakkauden myytit yksinkertaistavat parisuhdetta ja siihen liittyviä dynamiikkoja (Clasen 2010, 131) ja juuri tähän yksinkertaistamiseen tukeudutaan usein romantiikkakirjallisuudessa sekä muissa media-tuotteissa. Pois jätetään parisuhteiden monimutkaisuus, kun pyritään sovittamaan yhteen yksilöiden erilaiset persoonallisuudet, tunteet, toiveet ja halut. Myös kommunikaation merkitystä ja vaikeutta voidaan yksinkertaistaa esittämällä todellinen rakkaus hiljaa toista ymmärtävänä – ajatustenlukuna, kuten se *Twilight*-saagassakin nähdään (Clasen 2010, 128–130). Myös suhteen muuttuminen ajan myötä jää usein huomioimatta parisuhdetta idealisoivissa käsityksissä ja mielikuvissa (emt. 131), luoden ihmisistä *Twilight*-saagan vampyyrien kaltaisia: muuttumatonta kiveä, joiden rakkaus kestää ikuisesti ja kaikesta huolimatta. Tämä taas antaa oivat mahdollisuudet parisuhdeväkivallalle, joka ikään kuin koodataan osaksi parisuhteiden dynamiikkaa ja täten voidaan antaa anteeksi – kunhan se ei jätä fyysisiä jälkiä.

3 PELOTTELU BELLAN JA EDWARDIN SUHTEESSA

Pelottelu ja pelko ovat suuri osa Bellan ja Edwardin välistä parisuhdetta. Pelolla on oma paikkansa molempien hahmojen ja minäkertojien sisäisessä maailmassa sekä parin välisessä dynamiikassa. Pelottelusta itsestään taas muodostuu tämän parin suhteen sisällä rakkauden osoittamisen muoto eli se kytkeytyy rakkaudesta kieliviin tunteisiin ja tekoihin, esimerkiksi huoleen ja välittämiseen sekä suojelunhaluun. Se yhdistyy myös ”aitoon rakkauteen” liitettyyn pelkoon rakkauden menettämisestä, kun tästä rakkaudesta on muodostunut elämän ehto ja keskipiste (Clasen 2010, 126).

Pyrin tässä osiossa analysoimaan niitä tapoja, joilla Bella ja Edward kohtaavat tai käyttävät pelottelua osana romanttista suhdettaan. Tarkoitukseni on verrata molempien minäkertojien eriäviä näkökulmia pelottelua sisältävistä tilanteista ja ymmärtää, millaisia tulkintoja he näistä tilanteista tekevät tai millaisia syitä he omalla ja toisen käyttäytymiselle näissä tilanteissa antavat. Bellaa koskevassa osiossa keskityn lähinnä hänen kerrontaansa *Twilightissa*, jota vertaan ajoittain Edwardin näkemykseen vastaavista tilanteista *Midnight Sunissa*. Edwardiin liittyvässä osiossa taas analyysin pääkohteena on *Midnight Sun*, jota vertaan tarpeen mukaan *Twilightiin*.

3.1 Bellan vaiettu pelko

Bella esiintyy *Twilightissa* pääosin pelottelun kohteena. Hän joko kokee pelkoa tai kamppailee sitä vastaan, sillä hän asettuu parisuhteessaan Edwardiin nähden altavastajan asemaan. Edward on suhteen voimakkaampi osapuoli monella tapaa: hän on fyysisesti vahvempi ja nopeampi, mutta hänellä on myös esimerkiksi enemmän tietoa ylikuunnollisten maailmasta ja ajatustenlukunsa kautta myös muista ihmisistä. Tästä positioista Edwardin on mahdollista käyttää pelottelua kontrollin ja manipuloinnin välineenä Bellaa kohtaan. Bella taas näkee pelon ja Edwardin pelottelun eräänlaisena henkilökohtaisena koettelemuksena tai testinä: pelottelun ja pelon sietäminen

tarkoittaa Bellalle Edwardin rakkauden ansaitsemista. Väkivallan sietäminen omalta kumppanilta voikin näyttäytyä väkivallan uhrille eräänlaisena hyvyyden tai kyvykkyyden osoituksena (vrt. Wood 2001, 243).

Elämänsä aikana Bella on tottunut monenlaiseen kipuun. Erilaiset uhraukset muiden puolesta tekevät Bellasta usein onnettoman, vaikkei hän sitä muille näytäkään. Fyysistä kipua Bella taas usein kohtaa oman kömpelyytensä takia, sillä hän harvoin kykenee kävelemään kunnolla edes suoralla lattialla (esim. Meyer 2005, 9; 45). Bella ei siis pidä sitä kummallisena, että myös rakkaus ja parisuhde vaativat häneltä kärsimystä (Maas ja Bonomi 2020, 512). Edwardin Bellaa kohtaan käyttämä pelottelu ja pelon sietäminen tuntuvat Bellasta jopa oikeudenmukaisilta. Edward kamppailee Bellan seurassa aina verenjanoaan vastaan – miksei Bella siis joutuisi myös taistelemaan omalla tavallaan suhteen puolesta? Tämä ajatus kivun ja kärsimyksen vastavuoroisuudesta näkyy Bellan kerronnassa myös Edwardin puhuessa pitkästä elämästään ilman kumppania:

“For almost ninety years I’ve walked among my kind and yours... all the time thinking I was complete in myself, not realizing what I was seeking. And not finding anything, because you weren’t alive yet.”

“It hardly seems fair,” I whispered, my face still resting on his chest, listening to his breath come and go. “I haven’t had to wait at all. *Why should I get off so easily?*” (Meyer 2005, 266; kurssiivi oma.)

Bellalle ajatus Edwardista yksinäisenä ja rakkauden puuttumisen takia “vajavaisena” tuntuu epärealistilta. Edward on kärsinyt pitkään ilman Bellaa, kun taas Bella on odottanut Edwardin rakkautta vain murto-osan tuosta ajasta. Tätä epätasapainoista asetelmaa oikaistakseen Bella kokee tehtäväkseen sietää mitä tahansa heidän rakkautensa nimissä. Edward taas haluaisi pitää kaiken kärsimyksen itsellään ja suojella Bellaa, mutta näkee loppujen lopuksi Bellan tekemät uhraukset tämän omana valintana. Bellan kärsimyksestä vastuu siirtyy täten Bellalle itselleen.

Tarkasteltaessa pelkoa yleisesti tunteena voidaan Bellan nähdä suhtautuvan siihen hyvin ylimalkaisesti. Hän sysää sen usein syrjään tai asennoituu siihen eräänlaisella etäisellä kiinnostuksella. Edwardin seurassa hän toteaa:

I stared at him, wondering why I didn’t feel afraid. He meant what he was saying – that was obvious. But I just felt anxious, on edge... and more than anything else, fascinated. The same way I always felt when I was near him. (Meyer 2005, 80.)

Tätä ennen Edward on varoittanut Bellaa omasta vaarallisuudestaan ja odottanut Bellan reagoivan varoitukseen pelolla. Useissa vastaavissa tilanteissa Edward odottaakin Bellan pelkäävän mutta lähes pettyy tämän täysin vastakkaisista reaktioista. Pelon sijaan Bella kokee turvallisuuden tai itsevarmuuden tunteita Edwardin seurassa, tai kuten tässä kohtaa, “lumoutumista”. Bella yhdistääkin Edwardin kanssa tuntemansa pelon usein tätä kohtaan tuntemaansa vetovoimaan. Romanttisen ja jopa seksuaalisen

halun yhdistyminen pelkoon ja vaaraan voidaan ajatella liittyvän median tapaan yhdistää toisiinsa kipu ja seksi, jolloin kivun ajatellaan olevan jopa nautinnollista (Maas ja Bonomi 2020, 519).

Toisaalta kyseessä voidaan nähdä olevan pelon ja pelottelun romantisointi flirttailun tai leikkimielisen kiusoittelun muotona. Pelottelu esitetäänkin Bellan ja Edwardin välillä flirttinä, joka muokkaa myös Edwardin vampyyriominaisuuksista ja niiden pelottavuudesta leikkimielisiä:

I didn't see him leap at me – it was much too fast. I only found myself suddenly airborne, and then we crashed onto the sofa, knocking it into the wall. All the while, his arms formed an iron cage of protection around me – I was barely jostled. But I still was gasping as I tried to right myself.

He wasn't having that. He curled me into a ball against his chest, holding me more securely than iron chains. I glared at him in alarm, but he seemed well in control, his jaw relaxed as he grinned, his eyes bright only with humor.

“You were saying?” he growled playfully.

“That you are a very, very terrifying monster,” I said, my sarcasm marred a bit by my breathless voice. (Meyer 2005, 301.)

Edwardin loikka ja siitä seurannut hetken ilmalento jättävät Bellan haukkomaan henkeään, jonka voi tulkita olevan pelon merkki parin välillä tapahtuvasta kepeästä kiusoittelusta huolimatta. Kohtauksessa näkyy myös Bellan tapa yhdistää Edwardin voimakkuuden ja petomaisuuden osoituksiin seksuaalisia sävyjä: Edwardin rajoittaessa Bellan liikkumista fyysisesti, Bella kokee teon itseään kiihottavaksi. Edward taas pyrkii näillä teoilla ja toiminnoilla korostamaan omaa uhkaavuuttaan, ei niinkään haluttavuuttaan. Tästä huolimatta pelko, pelottelu ja uhkailu kietoutuvat *Twilightissa* yhteen halun, vetovoiman ja romantiikan kanssa. Lukijoille näiden tunteiden sekoittuminen tarinassa voi antaa kuvan, että myös tosielämässä pelon sekoittuminen rakkauteen ja haluun on romantiikalle tyypillistä ja täysin normaalia (Maas ja Bonomi 2020, 514).

Uhkaavuus ja pelottavuus ovat suuri osa Edwardin hahmoa hänen ollessaan Bellan seurassa. Hän pyrkii korostamaan näitä ominaisuuksia itsessään varsinkin parin suhteen alussa, sillä hän pitää tietyn etäisyyden säilyttämistä parin välillä tärkeänä. Bellan ei koskaan tule unohtaa, että Edward uhkaa hänen henkeään – pelottelu siis ilmentää Edwardin huolta Bellan turvallisuudesta ja osoittaa hänen välittämistään. Suoraa pelottelua tapahtuukin parin välillä useimmiten niissä tilanteissa, joissa Edward kokee tehtäväkseen suojella Bellaa vampyyrina aiheuttamaltaan vaaralta. Oman pelottavuutensa osoittaminen Bellalle on Edwardin tehtävä, joka hänen hyvänä ja rakastavana kumppanina tulee suorittaa itselle aiheuttamastaan kärsimyksestä huolimatta. Bella taas ymmärtää Edwardin huolta ja pyrkii siksi pelon sijaan osoittamaan rohkeuttaan kohdata Edward sellaisena kuin tämä on. Bellan silmissä Edward ei olekaan hirviömäinen peto, jota hänen tulisi pelätä, vaan rakkauteen ja hyviin tekoihin kykenevä kumppani.

Pelottelun hyväksyminen osana rakkautta ja rakkauden osoittamista kärjistyy kohtauksessa, jossa Edward vie Bellan löytämälleen metsäniitylle ja pari tunnustaa tunteensa toisilleen. Erittäin romanttisessa valossa näyttäytyvä kohtaaminen toimii käännekohtana parin suhteessa. Erityistä merkitystä kohtauksella voidaan nähdä olevan Edwardille, joka viimein kokee olevansa tarpeeksi vahva hillitsemään verenhimonsa Bellan seurassa. Se on kuitenkin myös Edwardin viimeinen yritys saada Bella lähtemään luotaan:

"As if you could fight me off," he said gently.
 I sat without moving, more frightened of him than I had ever been. I'd never seen him so completely freed of that carefully cultivated façade. He'd never been less human... or more beautiful. Face ashen, eyes wide, I sat like a bird locked in the eyes of a snake.
 His lovely eyes seem to glow with rash excitement. Then, as seconds passed, they dimmed. His expression slowly folded into a mask of ancient sadness.
 "Don't be afraid," he murmured, his velvet voice unintentionally seductive. "I promise..." He hesitated. "I *swear* not to hurt you." He seemed more concerned with convincing himself than me. (Meyer 2005, 231–232; kurssiivi alkuperäinen.)

Bellan kerronnassa toistuvat pelon ja halun vuorottelut, jotka näkyvät myös Edwardin teoissa ja ilmeissä. Bella kokee Edwardin kauheuden kauniina, kun taas hänen pelottavuutensa on jopa viettelevää. Edwardin yritys ajaa Bella pois luotaan siis epäonnistuu, sillä Bellan pelko hukkuu tämän positiivisempänä kokemien tunteiden alle. Pelottavuus ja pelottelu esitetään näin ollen romanttisessa valossa, ja Edward saa ne tästä syystä anteeksi.

Samalla huomiota voidaan kiinnittää Edwardin lupaukseen olla tekemättä Bellalle pahaa. Usein Edward rinnastaa omassa ajattelussaan pelottavuutensa ja hirviömaisyytensä tiiviisti pahuuteen. Hän ei kykene näkemään oman "oikean luontonsa" taakse, joten se jää Bellan tehtäväksi:

"You're dangerous?" I guessed, my pulse quickening as I intuitively realized the truth of my own words. He *was* dangerous. He'd been trying to tell me that all along.
 He just looked at me, eyes full of some emotion I couldn't comprehend.
 "But not bad," I whispered, shaking my head. "No, I don't believe that you're bad."
 (Meyer 2005, 80; kurssiivi alkuperäinen.)

Edward saattaa olla vaarallinen, mutta ei paha, minkä Bella ajattelee tarkoittavan Edwardin olevan kykenemätön satuttamaan Bellaa vaarallisuudestaan huolimatta. Tämä taas antaa Bellalle syyn kontrolloida omia pelon tunteitaan. Hän ei halua osoittaa pelkäävänsä, sillä pelon kokeminen Edwardin seurassa tarkoittaisi tämän pahuuden hyväksymistä. Pahuus ei kuitenkaan ole osa Edwardia, joten myöskään pelottavuus ja pelko eivät ole osa häntä. Pahuuden ja pelottavuuden yhteyden ja samalla Edwardin oman pahuuden kieltäminen tarkoittaa Edwardille pelottelun ja uhkailun antamista anteeksi. Tästä syystä myös Bellan osoittama pelottomuus näyttäytyy ihannoitavana tekona Edwardin silmissä. Käsittelen tätä anteeksiannon ja ymmärryksen ihannoimisen aspektia tarkemmin seuraavassa osiossa Edwardin näkökulmasta.

Kun Bella sitten lankeaa ja kokee aitoa pelkoa, hän jättää sen usein mainitsematta tai pyrkii tukahduttamaan sen omassa mielessään. Pelko ei saa välittyä edes lukijalle, sillä Bellan voidaan tulkita kokevan syyllisyyttä sen tuntemisesta: "I leaned back, stunned and – though I'd never admit it to him – frightened by his reaction" (Meyer 2005, 189). Bella ei halua tunnustaa Edwardille pelkäävänsä, vaikka molemmat tietävät Edwardin pystyvän vaistoamaan Bellan pelon. Usein Edward kuunteleekin Bellan sydäntä tai tämän hengitystä päätelläkseen, mitä tämä tuntee (esim. Meyer 2020, 127; 131; 220). Hän tietää Bellan pelkäävän joissakin tilanteissa, mutta jättää sen Bellan hiljaisuuden takia huomioimatta tai mainitsematta ääneen. Molempia tuntuu sitovan sanomaton sopimus: kumpikaan ei suostu puhumaan Bellan pelosta, sillä sen hyväksyminen tarkoittaisi Edwardin käytöksen tuomitsemista. Tällöin Edward ei saisi Bellalta kaipaamaansa hyväksyntää ja hänen tulisi lähteä suhteesta. Onkin selvää, että siinä missä Bellan pelko on hänen henkilökohtainen testinsä, on se testi myös Edwardille. Avaan tätä ajatusta lisää myöhemmin Edwardin omasta näkökulmasta.

Omaa pelkoaan tukahduttaakseen ja Edwardin tekoja oikeuttaakseen, Bella myös pyrkii vakuuttelemaan muille, ettei Edward ole sellainen kuin hänen kylmä ulkokuorensa antaa usein ymmärtää. Samanlaisia puolustuspuheita kohdataan usein myös tosielämässä, kun jonkun luonteella tai vaikkapa suosiolla pyritään väheksymään tämän väkivallantekoja tai muutoin rikollista toimintaa. Bella korostaakin omien ystäviensä seurassa Edwardin uskomatonta sisintä, jottei tämän uhkaavuus tuntuisi niin intensiiviseltä:

"I don't know how you're brave enough to be alone with him," she [Jessica] breathed.

"Why?" I was shocked, but she didn't understand my reaction.

"He's so... intimidating. I wouldn't know what to say to him."

[--]

"There's a lot more to him than that."

"Really? Like what?"

I wished I had let it go. Almost as much as I was hoping he'd been kidding about listening in.

"I can't explain it right... but he's even more unbelievable *behind* the face." The vampire who wanted to be good – who ran around saving people's lives so he wouldn't be a monster... (Meyer 2005, 179; kursiivi alkuperäinen.)

Bellalle Edwardin ulkoista uhkaavuutta tärkeämpää ovat hänen perimmäiset ajatuksensa ja halunsa, mikä konkretisoituu Bellan Edwardia kohtaan osoittamassa ymmärryksessä. Edwardin pelottelu ja pelottavuus ovat ominaisuuksia, joiden olemassaolo ei haittaa, koska niillä on ymmärrettävä syy. Tätä Bella pyrkii korostamaan myös muille, jotta he eivät tuomitsisi Edwardia ilman syytä. Tosin Edwardin kyky lukea muiden ajatuksia harvoin antaa Bellalle tilaa olla totuudenmukainen kenenkään seurassa, sillä Edward jatkuvasti vahtii hänen sanomisiaan. Bellan vakuuttelun voi tulkita myös olevan Bellan tapa selittää omaa valintaansa itselleen: hän ei halua esiintyä Edwardin käytöksen uhrina, vaan aktiivisena toimijana, joka on tietoisesti valinnut oman

parisuhteensa ja kaikki sen sisältämät puolet. Bella on tällöin itsenäinen, omiin valintoihin kykenevä kumppani, joka ei ole valinnut väkivallan uhrina olemista vapaaehtoisesti (vrt. Chung 2005, 452).

Tasa-arvo ja tasavertaisuus ovat Bellan selkeästä uhrin asemasta huolimatta tärkeä osa Bellan ajattelua ja hänen parisuhteeseensa liittämiä toiveita: "... a man and a woman have to be somewhat equal... as in, one of them can't always be swooping in and saving the other one. They have to save each other *equally*." (Meyer 2005, 412; kursiivi alkuperäinen.) Siinä missä kärsimyksen tulee parisuhteen osapuolten välillä olla tasapuolista, pitää pelastamisen ja toisesta huolehtimisen myös tapahtua molempien taholta. Bella ei halua olla fyysisesti heikompi kuin Edward tai kokea tulevansa aina suojelluksi erilaisilta uhilta, vaikka tämä suojeltavan rooli on juuri se, johon Bella "luonnollisesti" asettuu. Varsinkin Edwardin ajattelussa painottuu Bellan heiveröisyys, särkyvyys ja kuolevaisuus eikä Bella itsepäisyydestään huolimatta pysty karistamaan näitä ominaisuuksia itsestään. Toisaalta Bellan ajattelun keskittyminen juuri kärsimykseen ja pelastamiseen tietynlaisina tasa-arvon lähteinä luo hyvin kaupan käsitystä siitä, minkä parisuhteessa ja eri sukupuolten välillä voi ajatella olevan tasa-arvoista tai tuottavan tasa-arvoa. Pelkkä tasavertaisuus fyysisessä voimassa tai kykeneväisyydessä ei vielä takaa tasa-arvon toteutumista.

Bellalta kuitenkin evätään jopa tämä pieni mahdollisuus tasavertaisuuteen Edwardin kanssa, sillä Edward ei suostu sen toteutumiseen. Koska vain vampyyriksi muuttuminen takaisi Bellan mielestä parin välisen tasavertaisuuden, ei Bella pysty saavuttamaan tätä lopputulosta yksin. Bellalla on siis selkeästi toiveita tulevaisuudesta, jossa he voisivat parina seistä samalla maaperällä. Tämän tasa-arvoisuuden tavoittamisen voidaan ajatella tarkoittavan myös väkivallan loppumista heidän suhteessaan. Edward on kuitenkin vahvasti tätä tasa-arvoista tulevaisuutta vastaan, pääosin Bellan omaa parasta ajatellen. Edward ei koe hänen ja Bellan välillä vallitsevaa epätasa-arvoisuutta haitalliseksi tai ongelmalliseksi, vaan lähinnä tulkitsee heidän eroavaisuutensa luonnollisiksi. Bella on erilaisessa asemassa ihmisenä ja naisena verrattuna Edwardiin vampyyrina ja miehenä, eikä tätä tule muuttaa. Edward pitää Bellan mieluummin ihmisenä ja oman kontrollinsa piirissä kuin tekee tästä vampyyrin. Samalla tämän lopputuloksen saavuttaminen tuntuu ilmentävän, kuinka naisen toivo väkivallattomasta tulevaisuudesta on täysi mahdottomuus jo alkujaan väkivaltaisessa suhteessa.

3.2 Edwardin saama armahdus

Siinä missä Bella ei tunnista tai huomioi häntä kohtaan harjoitettua henkistä väkivaltaa, on Edward usein jopa korostuneen tietoinen omasta toiminnastaan ja sen

vääryydestä. Hän tunnistaa omat mahdollisuutensa kontrolloida ja manipuloida Bellaa ja kokee usein syyllisyyttä oman valta-asemansa käyttämisestä hyväksi tällä tavoin. Hän myös aktiivisesti selittää käyttäytymistään niin itselleen kuin lukijalle, minkä jälkeen näiden selitysten uskottavuus saa vastakaikua Bellan osoittamasta hyväksynnästä ja Edwardille positiivisina näyttäytyivistä reaktioista.

Selkeimmin Edwardin tietoisuus oman toimintansa vääryydestä tulee esille niissä kohtauksissa, joissa hän loukkaa Bellan yksityisyyttä ja omaa tilaa. Aikaisemmassakin saagaan kohdistuvassa tutkimuksessa Edwardin käytöksestä esille nousseet, parisuhdeväkivaltana koetut tavat vahtia Bellan tekemisiä, kuunnella tämän keskusteluja ja esimerkiksi katsella tätä nukkuvana esitetään korostetun väärinä Edwardin omassa kerronnassa. Hän ymmärtää, että esimerkiksi yöllä Bellan huoneeseen tunkeutuminen ja tämän katselu nukkuessa eivät ole hyväksyttävä tapa osoittaa huolta ja kiintymystä:

I was repulsed by myself as I watched her toss again. How was I any better than some sick peeping tom? I *wasn't* any better. I was much, much worse. (Meyer 2020, 120; kurssiivi alkuperäinen.)

Edwardin kerronnasta paistaa halveksunta hänen omaa toimintaansa kohtaa, minkä voidaan ajatella olevan syvän katumuksen merkki. Hän ei haluaisi toimia näin ja tietää, ettei hän eroa esimerkiksi seksuaalisesta ahdistelijasta näissä tilanteissa. Edwardin huoli asettuu kuitenkin katumuksen ja itseinhon yläpuolelle:

What if something happened to her in the night? What if I went to school tomorrow, every sense and feeling focused onto the space where she should be, and her seat was empty?

Abruptly, the risk felt unacceptable.

The only way I could be *positive* that she was safe was if there was someone in place to catch the meteorite before it could touch her. (Meyer 2020, 119; kurssiivi alkuperäinen.)

Edwardin tuntema kiintymys Bellaa kohtaan ja halu pitää tämä turvassa saavat hänet vakuuttuneeksi siitä, että hän on erilainen verrattuna Bellaa mahdollisesti hyväksi käyttävään ahdistelijaan. Edward ei tule Bellan luokse itsensä vuoksi, vaan Bellan turvallisuuden vuoksi eli omaa kiintymystään osoittaakseen. Tosin Edward tiedostaa, että hänen pelkonsa liittyen Bellan turvallisuuteen ovat epärealistisia: Bellaa ei oikeasti uhkaa meteoriitin putoaminen tai mikään muukaan outo sattumus, ei ainakaan sen enempää kuin ketään muutakaan ihmistä. Lopulta Bellan luokse menemisessä onkin siis kuitenkin kyse Edwardista ja tämän oman mielenrauhan säilymisestä.

Edwardin huoli ja sen voimakkuus sekä hänen Bellaa kohtaan tuntemansa suojeleminen ovat perusta kaikelle Edwardin toiminnalle. Bellan tekemisten ja ajatusten kontrollointi tapahtuvat Bellan turvallisuuden takia, sillä Edward tietää enemmän heidän tilanteestaan kuin Bella. Edward onkin etuoikeutetussa asemassa Bellan nähden, sillä hän kykenee tekemään päätöksiä koko heidän parisuhdettaan ympäröivän

tilanteen valossa. Bellalta tiettyjen tietojen pimittäminen ja valikoidusti asioiden kertominen Edwardin oman harkintakyvyn mukaan ovatkin yksi Edwardin käyttämistä manipuloinnin ja kontrolloinnin keinoista. Se on itsessään väkivaltaa, mutta lisää myös muun väkivallan mahdollisuutta. Esimerkiksi tietämiensä asioiden takia Edward pitää oikeutettuna, että hän käyttää pelottelua Bellan varoittamiseen. Koska Edward tietää, miten vaarallinen ja raadollinen vampyyrien maailma voi olla, on häneltä enemmän rakkauden osoitus kuin manipuloinnin keino pitää Bella loitolla tästä maailmasta. Olemalla pelottava ja haluamalla aiheuttaa Bellassa pelkoa, Edward tulee suojelleeksi niin Bellan fyysistä terveyttä kuin tämän sielua⁶.

Edward osoittaa myös ääneen suoraa katumusta teoistaan niissä tilanteissa, joissa hän huomaa Bellan pelkäävän tai joissa hän tietää näyttäytyvänsä vaarallisena:

“Please forgive me,” I pleaded. “I can control myself. You caught me off guard, but I’m on my best behavior now.” What a pathetic apology. Still, it brought a hint of a smile to the corner of her lips. (Meyer 2020, 404.)

Edward selittää omaa aggressiivista käyttäytymistään lipsahduksina, jotka Bellan toiminta ja sen yllättävyys hänessä aiheuttavat. Edward ei siis ota suoraan vastuuta toiminnastaan, vaan antaa Bellan ymmärtää tämän olevan vastuussa näistä teoista. Lisäksi Edwardin lähestulkoon hätäntyneenä ilmenevä katumus vähentää häneen kohdistettua syyllisyyttä. Omien tekojen ylitsevuotava pahoittelu voidaan nähdä väkivallan tekijöille tyypillisenä käytöksenä, jonka päämääränä on aiheuttaa uhrissa sympatiaa (Maas ja Bonomi 2020, 518; myös Wood 2001, 251–252). Sympatian aiheuttamisen onnistuessa Edward kokee suoranaista euforiaa Bellan antaessa hänelle väärät teot anteeksi:

Her body relaxed. A happy sound, almost a hum or a purr, sighed out of her. Could this really be it? Was I to have no punishment at all for my outrageous behavior? This felt more like a reward. I knew I owed her a deeper penance. (Meyer 2020, 453.)

Bellan positiivisten reaktioiden vuoksi Edwardilla tuntuu olevan suorastaan lupa jatkaa mitä tahansa toimintaa, jonka hän kokee itselleen ja Bellalle hyväksi. Tähän lukeutuvat niin Bellan katselu nukkuvana, tämän keskusteluiden kuuntelu kuin Edwardin omat aggression purkaukset Bellan suojelemiseksi. Osittain tällainen käytös tuntuu myös lisääntyvän parin viettäessä enemmän aikaa yhdessä, minkä voidaan ajatella kertovan Edwardin rakkauden syvenemisestä.

Siinä missä Bella kokee Edwardin pelottavuuden ja erilaisten väkivallantekojen sietämisen oman rakkautensa koettelemukseksi, ajattelee Edward Bellan reaktioiden testaavan hänen syvintä minuuttaan. Koska Edwardilla on vahva käsitys itsestään

⁶ Edward uskoo, ettei vampyyreilla ole muuttumisensa jälkeen enää sielua. Kristinuskon oppeja seuraten tämä tarkoittaa, ettei vampyyreilla myöskään ole mahdollisuutta kuoleman jälkeiseen elämään. Edward esittää tämän ajatuksen yhdeksi suurimmista syistä olla muuttamatta Bellaa myös vampyyriksi. (ks. esim. Meyer 2020, 352)

hirviönä, Bellan rakkaus ja Edwardia kohtaan osoittama ymmärrys tuottavat Edwardille mielihyvää. Jos joku kykenee rakastamaan häntä yhtä pyyteettömästi kuin Bella, eikö se silloin tarkoita, että Edward on pohjimmiltaan hyvä ja tuon rakkauden arvoisen? Pelotteluun liittyvistä tilanteista muodostuukin Edwardille eräänlainen peli, jossa hän testaa Bellan sietokykyä:

I'd seen fear on her face before, but I'd always been quickly reassured. Every time I'd half hoped that she'd realized I wasn't worth the immense risk, she'd disproved my assumption. The fear in her eyes had never been fear of *me*. (Meyer 2020, 401; kurssiivi alkuperäinen.)

Edward pelkää suuresti ylittävänsä Bellan sietokyvyn ja rikkovan heidän suhteensa. Vaikka Bellan pelko tarkoittaisi Edwardille syytä lähteä ja jättää tämä, pitäen Bellan samalla turvassa, Edward toivoo Bellan jatkavan hänen hyväksyntäänsä:

The scent of fear saturated the air, tangy and metallic.
This was exactly what I'd been waiting for. What I'd always told myself I wanted.
For her to run away. For her to save herself and leave me burning and alone.
Her heart hammered on, and I wanted to laugh and cry. I was getting what I wanted. (Meyer 2020, 402.)

Edward haluaa tai toivoo Bellan lähtöä mutta samalla kammoksuu ajatusta tämän menettamisestä ja Bellan reaktion hänelle antamasta tuomiosta. Niin kauan kuin Bella hyväksyy Edwardin, tämän on mahdollista tuntea itsensä hiukan inhimillisemmäksi. Myös rakkauden osoittaminen väkivaltaisilla keinoilla tai väkivaltaisena nähtäviä keinoja käyttäen tuntuu Edwardista tällöin hyväksyttävältä. Tämä saattaa lukijalle välittyä vastaavalla tavalla ja antaa vaikutelman, että niin kauan kuin suhteen toinen osapuoli on valmis sietämään väkivaltaa, sen käyttäminen rakkauden osoittamiseen on sallittua.

Edwardin toiminnan analysointi saa pohtimaan, millainen mielikuva Edwardilla ylipäättään on itsestään ja omasta roolistaan parisuhteessa. Hän selkeästi mukautuu stereotyyppisen maskuliiniseen suojelijan rooliin, jossa hänen tulee pitää huolta Bellasta. Hän arvottaa tämän roolin jopa kaikkia muita rooleja korkeammalle ja tietyllä tapaa odottaa Bellan kokevan saamastaan suojelusta kiitollisuutta. Tämän voi ajatella olevan totta varsinkin silloin, kun Bella tekee suojelemisestaan erityisen hankalaa Edwardille:

I shook my head in disbelief. "You were right," I told her, a sour edge to my voice. "I'm definitely fighting fate trying to keep you alive." (Meyer 2020, 238.)

Tätä keskustelua ennen Bella on ollut tilanteessa, jossa joukko tuntemattomia miehiä yrittää käydä hänen kimppuunsa ja todennäköisesti raiskata hänet. Edward pelastaa Bellan viime hetkellä ja kyseenalaistaa, miksei Bella yrittänyt juosta pakoon. Bella toteaa, että kömpelyytensä takia hänellä on tapana sotkeutua jalkoihinsa ja oli siksi

päättänyt taistella vastaan pakenemisen sijasta, vaikka se tuottaisi hänelle enemmän vahinkoa. Edward kokee selityksen syyksi pitää entistä tiukemmin Bellaa silmällä, sillä tämä suorastaan vetää puoleensa ongelmia. Useammassa muussakin kirjojen tilanteessa Edward kokee Bellan itse aiheuttavan itselleen harmeja, joilta Edwardin täytyy Bella pelastaa.

Bellan vahinkoalttiuden takia suojelijan roolin kantaminen vaatii Edwardilta erityistä vaivannäköä, jonka voi ajatella kuvaavan hänen rakkautensa aitoutta tai pyyteettömyyttä. Samalla suojelijan rooli esitetään Edwardin ajattelussa hänen sukupuoleensa nähden luonnollisena tapana rakastaa, sillä hän kokee samaa suojelevuuden halua oman perheensä naispuolisia jäseniä kohtaan. Vaikka vampyyrinaiset ovat selkeästi yhtä voimakkaita ja kykeneviä kuin miespuoliset kumppaninsa saagassa, esitetään tämän suojelevuuden halun johtuvan juuri heidän sukupuolestaan ja kumppanien rakkaudesta. Edwardin vanhoillinen sukupuolinäkemyks taas selitetään hänen syntykontekstinsa kautta, sillä hän on ihmisenä syntynyt 1900-luvun alussa ja oppinut tätä kautta tietyn ajattelumallin. Koska vampyyrit ovat muuttumattomia aina siitä lähtien, kun he muuttuvat vampyyreiksi, esitetään ymmärrettävänä, ettei Edwardin osittain parisuhdeväkivallan salliva ajattelu ole myöskään muuttunut. (Franiuk ja Scherr 2013, 17.)

Edwardin ajatteluun vaikuttaa myös hänen epäinhimillisyytensä, jonka hän itse kokee selittävän omaa toimintaansa. Hänen on aina ja kaikkialla kontrolloitava sisäistä petoaan, joka joskus saattaa muuttua hänen itsehillintäänsä vahvemmakeksi. Täten Edward myös tietoisesti muodostaa itsestään tilanteen ja sen eri tekijöiden uhria, joka yrittää kyllä parhaansa toimia oikein, mutta saattaa epäonnistua siinä. Ei siis ole hänen vikansa, ettei hänen itsehillintänsä aina riitä, vaan on Bellan oma valinta pysyä hänen läheisyydessään ja testata hänen itsehillintäänsä.

Molempien parin osapuolten ajattelussa pelottelusta, uhkailusta ja pelosta siis muodostuu ymmärrettävä ja hyväksyttävä osa parisuhdetta. Se on huolen ja välittämisen osoittamisen keino, josta kummankaan ei tule kokea syyllisyyttä. Edwardin kohdalla pelottavuus, sen osoittaminen ja jopa sen kontrollointi kertovat hänen tunteidensa syvyydestä. Bellan näkökulmasta tarkasteltuna pelottelu taas näyttääytyy kottelemuksena, joka on osa hänen rooliaan parisuhteessa. Kumpikaan ei miellä pelottelua selkeästi kontrolloinnin välineeksi tai huomioi sen kontrolloivia pyrkimyksiä. Edward saattaa olla näistä tietoisempi käyttäessään pelottelua ja uhkailua Bellan toiminnan ja ajatusten muokkaamiseen, mutta Bellan halu pitää kiinni omista valinnoistaan hämärtää pelottelun manipuloivaa vaikutusta molempien ajattelussa. Toisaalta epäselväksi jää, haluaako Edward todella toiminnallaan saada Bellan lähtemään vai jäämään entistä tiiviimmin luokseen.

4 PELKO JA RAKKAUS

“I love you,” he said. “It’s a poor excuse for what I’m doing, but it’s still true.”
(Meyer 2005, 319.)

Rakkaus saa ihmiset tekemään monia asioita, kuten Edwardkin tässä lainauksessa toteaa. Kaikesta analysoimastani ja teorian kautta esiin nousseesta parisuhdeväkivallan kuvastosta huolimatta, Bellan ja Edwardin suhde selkeästi sisältää rakkautta. Tai ainakin se on rakkautta siinä määrin, että he sen itse *Twilightin* ja *Midnight Sunin* tarinassa mieltävät rakkaudeksi.

Pyrin tässä osiossa analysoimaan niitä tapoja, joilla Bellan ja Edwardin rakkauskäsitykset ja niihin liittyvät ideaalit tai ideologiat esiintyvät heidän parisuhteessaan. Lisäksi pyrin ymmärtämään, miten nämä rakkauden ideologiat yhdistyvät heidän suhteessaan esiintyvään väkivaltaan ja sen oikeuttamiseen. Tätä kautta tavoitteenani on tuoda ilmi, miten syvällä ajattelussamme – ja myös romantiikkakirjallisuudelle tyypillisessä kerronnassa – parisuhdeväkivaltaan sidoksissa olevat käsitykset romantiikasta ja rakkaudesta voivat olla.

4.1 Bellan ja Edwardin eroavat lähtökohdat rakkaudelle

Meyerin teoksissa minäkertojina toimivat Bella ja Edward päästävät lukijan hyvin lähelle omaa ajatteluaan. Minäkertoja onkin tällä tapaa erityinen kerronnan muoto ja lukijan voidaan ajatella muodostavan eräänlaisen intiimin suhteen minäkertojan kanssa, joka uskoutuu lukijalle omista ajatuksistaan ja tunteistaan (Day 2013, 12–13). Tätä kautta esimerkiksi Bellan ja Edwardin menneisyys ja sen vaikutus heidän nykyisyyteensä välittyvät lukijalle. Rakkauden ideologioihin liittyen onkin aluksi mielenkiintoista kiinnittää huomiota niihin tahoihin, jotka ovat vaikuttaneet Bellan ja Edwardin rakkautta ja parisuhdetta koskeviin käsityksiinsä. Näiden vaikuttajien voidaan

ajatella olevan heidän sosiaalinen ympäristönsä ja esimerkiksi ne mediatuotteet, joiden lukija tietää heihin vaikuttaneen.

Sekä Bella että Edward ovat romantiikassa ja parisuhteessa kokemattomia ensikertalaisia, joille ei vielä ole hahmottunut käsitystä siitä, mitä he parisuhteelta haluavat tai millaisia kumppaneita he itse ovat. Bella ja Edward kokevat yhdessä ensirakkauden, joka alkaa jaetusta kiinnostuksesta toista kohtaan. Tämä kiinnostus ja sen voimakkuus korostavat heidän kokemiensa tunteiden erityisyyttä, sillä ennen toistensa tapaamista kummallakaan ei ole ollut romanttisia tunteita muita kohtaan. Esimerkiksi Bella toteaa olleensa hyvin välinpitämätön muiden poikien lähestyessä häntä:

“[--] If you hadn’t been so busy, were any of these invitations ones you would’ve liked to accept?”

She tilted her head to the side. “Not really. I mean, other than just to have a night out. They weren’t particularly interesting boys.”

“And other boys? Who didn’t ask?”

She shook her head, her clear eyes appearing to hide nothing. “I wasn’t paying that much attention.”

My eyes narrowed. “So you never met anyone you wanted?”

She sighed again. “Not in Phoenix.” (Meyer 2020, 337.)

Edwardin tapaamisen jälkeen Bella kuitenkin selkeästi haluaa parisuhdetta ja löytää itsestään romanttisia tunteita, jotka tuntuvat entistä erityisemmiltä niiden uutuuden takia. Romanttisten tunteiden herääminen erottaa hänen silmissään Edwardin muista mahdollisista kumppaneista ja korostaa heidän suhteensa oikeellisuutta ja heidän välisensä rakkauden aitoutta.

Edwardin kohdalla romanttisten tunteiden ja aiemman parisuhteen puuttuminen liittyyvät näiden ihmismäisinä pidettyjen tunteiden ja vampyyrin luonnon väliseen ristiriitaan. Hän ei ole ajatellut oman kuoleman jälkeisen elämänsä sisältävän romanttista rakkautta, vaikka Edwardin perhe osoittaaakin romanttisen rakkauden ja vampyyrin elämän yhdistämisen olevan mahdollista. Edward kuitenkin kokee olevansa ulkopuolinen omassa perheessään ja eroavan heistä, mahdollisesti myös rakkauden tasolla. Samalla hän ei koe yhteyttä ihmisiin ja korostaa omassa ajattelussaan kokemustaan jonakin ”toisena”, jonakin epäinhimillisenä ja kuolleena. Bellan seurassa Edwardin ihmisyyys ja siihen liittyvät tunteet heräävät kuitenkin uudelleen eloon:

“I’m not used to feeling so human,” I admitted. “Is it always like this?” The wild current singing through my system, the magnetic pull drawing me forward, the feeling that there might never be a closeness that would be close enough. (Meyer 2020, 427.)

Edwardille kyse ei siis ole pelkästään ensirakkaudesta, vaan jopa hänet uudelleen eloon herättävästä tunteesta, joka tekee hänestä ihmismäisemmän kuin hän on uskonut enää olevansa. Bellasta muodostuu Edwardin elämän keskipiste, koska Bella kirjaimellisesti pitää Edwardin elossa.

Ylipäättään Edwardin näkemykseen rakkaudesta ja parisuhteesta vaikuttavat hänen perheensä ja heidän tapansa ilmentää ja kokea romanttista rakkautta. Kuten Clasen (2010, 122) artikkelissaan mainitsee, elää Edward ympäristössä, jossa jokainen hänen näkemänsä parisuhde on sielunkumppanuuden ja saagan teoksissa aidoksi tulkitun rakkauden täydellinen ilmentymä. Kaikille hänen perheenjäsenilleen rakkauden muuttuminen kumppanuudeksi on tapahtunut hetkessä ja erittäin helposti, ilman minkäänlaista epätietoisuuden tai epämukavuuden jaksoa:

And it wasn't as if I'd learned anything usable from my family. None of them had had anything near a normal courtship [--].

[--]
Just a few moments of easily overcome awkwardness, all smoothed out with the help of a little mind reading. Nothing so awkward as this. None of them had been clueless and floundering like me. (Meyer 2020, 152-154.)

Kumppaneina Edwardin perheen muodostamat parit esitetään täydellisesti yhteenso-pivina, ja Edward kokee tässä suhteessa epävarmuutta hänen ja Bellan välillä selkeästi nähtävissä olevasta erosta. He ovat ihminen ja vampyyri, 17-vuotias teinityttö ja yli 100-vuotias kuolematon. Heidän ei tulisi kohdata, mikä vaikeuttaa heidän välisensä suhteen kehittymistä ja saa Edwardin usein epäilemään sen toimivuutta.

Edwardin ajattelussa rakkauden tulisikin muodostua ilman suuria ponnisteluja, ja hän kokee olevansa hukassa, kun hänen suhteensa Bellaan vaatii häneltä erityistä vaivannäköä. Vaikka tämä vaivannäkö myös esitetään Edwardin tunteiden aitouden ja syvyyden ilmentymänä, aiheuttaa se Edwardissa ahdistusta. Apua tilanteeseen ei ole edes Edwardin kyvystä lukea ajatuksia, sillä Bellan seurassa hän ei voi hyödyntää sitä. Vaivattomuuden tunteen puuttumisen voi kuitenkin tulkita parin välisen rakkauden aitouden osoitukseksi: suhteen hankaluudesta huolimatta he valitsevat toisensa ja ovat valmiita tekemään töitä suhteensa eteen. Lisäksi parin tuntema kiinnostus toista kohtaan aivan suhteen alussa kielii siitä, että he kuuluvat joka tapauksessa yhteen. Vaivattomuus muodostuu heidän suhteessaan myöhemmin, kunhan he aluksi oppivat enemmän toisistaan ja hyvin erityisenä pidetystä suhteestaan.

Bellan osalta suurimmat hänen parisuhdenäkemystään määrittelevät tekijät ovat hänen vanhempansa sekä kaikki se kirjallisuus, jota hän on elämässään lukenut. *Twilightin* sivuilla voi huomata useita viittauksia Bellan lempikirjoihin, esimerkiksi romanttisista klassikoista *Humisevaan harjuun*, Charlotte Brontën *Jane Eyreen* (1847) ja Jane Austenin *Ylpeyteen ja ennakkoluuloon* (alk. *Pride and Prejudice*, 1813). Sekä Bella että Edward vertaavat itseään ja heidän välistään suhdetta lukemiensa kirjojen ja tarinoiden antamiin mielikuviin parisuhteesta ja romantiikasta. Edward myös sanallistaa tämän yhteyden ja toisaalta eron:

"Isn't it supposed to be like this?" He smiled. "The glory of first love, and all that. It's incredible, isn't it, the difference between reading about something, seeing it in the pictures, and experiencing it?" (Meyer 2005, 264.)

Mediasta opitun ja itse koetun rakkauden vertaaminen keskenään näin jyrkän erilaisina antaa tiettyjä odotuksia oikean elämän rakkaudelle ja parisuhteelle. Koska median antama kuva romantiikasta on niin idealisoitu, oikean elämän rakkauden toteaminen ”sitäkin paremmaksi” voi luoda oletuksen, että sen tulisi ylittää tämä median idealisoima versio. Muutoin kyseessä ei ole aito rakkaus ja parisuhde ei ole toimiva.

Näiden vahvasti idealisoidujen rakkauskäsitysten vastapainona näyttäytyy Bellan ajatteluun selkeästi vaikuttanut lapsuus, jossa vanhempien ero on muokannut hänen käsitystään parisuhteesta. Toisin kuin Edward, joka on nähnyt elämässään vain täydellisesti toisilleen sopivia pareja, Bella on tietoinen tekijöistä, jotka saattavat johtaa avioliiton päättymiseen ja avioeroon. Bellan kerronnassa nämä tekijät yhdistyvät usein hänen äitiinsä, jota voidaan pitää Bellan vanhempien eron syynä⁷. Koska naisiin kohdistuu usein olettamus suhteen ylläpitäjän roolista, on Bellan vanhempien ero selkeä osoitus siitä, millä tapaa nainen voi epäonnistua tämän roolin täyttämässä. Tämä saattaa osaltaan vaikuttaa Bellan käsitykseen omasta roolistaan parisuhteessa ja hänen valmiuteensa luopua omista haluistaan ja toiveistaan suhteen puolesta. Hän ei halua epäonnistua roolissaan samalla tavalla kuin äitinsä, vaan haluaa osoittaa sitoutumista ja kykenevyyttä pysyvään suhteeseen.

4.2 Rakkauden menettäminen – kuolema vai elämä?

Edwardin ja Bellan lähtökohdat rakkaudelle sekä heidän kokemattomuutensa parisuhteissa tekevät rakkauden ikuisuudesta ja sen kaiken ylittävyydestä ne ideologiat, joihin he tiiviimmin suhteessaan tukeutuvat. Yleisesti *Twilightin* ja *Midnight Sunin* tarinamaailmassa esitetään tärkeäksi pitää kiinni parisuhteesta ja saada se kestämään hamaan loppuun saakka. Rakkautta ei saa lopettaa edes kuolema, joka ei ole osa vampyyrien päättämätöntä elämää. Rakkauden menettäminen koetaankin kuolemaa paremmaksi tai vähintään kuolemaan johtavaksi tapahtumaksi. Tätä kautta ikuisen tosirakkauden ideologiaan yhdistyy myös pelottelun ja pelon tematiikkaa, jotka ovat nousseet esille aikaisemmassa analyysissäni.

Suurin ristiriita ja samalla pelon lähde Bellan ja Edwardin välille muodostuu heidän tunteidensa syvyydestä ja kestävydestä, joista heillä molemmilla on selkeitä virheoletuksia. Bella epäilee Edwardin tuntevan häntä kohtaan vähemmän kuin hän itse tuntee, sillä Bella arvottaa itsensä ulkonäköllisesti ja kykyjensä puolesta Edwardin alapuolelle. Ihmisenä Bella on epätäydellinen, eikä koe kuuluvansa yhteen Edwardin

⁷ Ks. esim. Meyer 2005, 41–42; 344 ja Meyer 2020, 318–324

Bellan kerronnasta käy selville, että hänen vanhempansa erosivat Bellan äidin takia. Seikkailunhaluisena ja omapäisenä kuvattu René ei sopeutunut Forksin pikkukaupunkiin, vaan halusi eläältäään jotakin suurempaa. Bellan isä, Charlie, taas on sidoksissa työhönsä kaupungin poliisipäällikkönä, eikä täten voinut jättää kaupunkia.

kanssa. Edwardin viehtymys Bellaa kohtaan siis tuntuu Bellasta epäaidolta. Edward taas kyseenalaistaa Bellan kyvyn rakastaa yhtä syvästi kuin muuttumaton, ihmistä paljon voimakkaampi vampyyri. Hän kokee tunteidensa olevan niin vahvoja, että ne voisivat olla Bellalle mahdottomia sietää:

She couldn't love me the way I loved her – such an overpowering, all-consuming, crushing love would probably break her fragile body. But she felt strongly enough. Strongly enough to subdue the instinctive fear. Strongly enough to want to be with me. (Meyer 2020, 241.)

Bellan rakkauden vahvuus paljastuu kuitenkin hänen aiemmin esiin nousseessa kyvyssään hyväksyä Edward ja rakastaa tätä tarpeeksi, jotta pysyy tämän kanssa. Tämä vaikuttaa Edwardille riittävältä, sillä hän ei voi vaatia Bellalta tämän kykyjä enempää. Molempien tahoilta tapahtuva epäily toisen tunteista kuitenkin vaikuttaa vahvasti parin väliseen suhteeseen ja tekee siitä jopa emotionaalisesti raskaan.

Koska Bella on aiemmin elämässään joutunut todistamaan vanhempiansa suhteen kariutumisen, hänen suurimmaksi pelokseen muodostuu Edwardin mahdollinen lähtö. Bellan epäilyt Edwardin tunteita kohtaan vahvistavat tätä pelkoa. Bella vertaa Edwardin poissaoloa kuolemaan ja tämän lähdön estääkseen hän on valmis tekemään oikeastaan mitä tahansa. Hän on valmis muuttamaan omaa käytöstään, uhraamaan muut elämässään olevat ihmissuhteet ja lopulta lopettamaan elämänsä ihmisenä pyytäessään Edwardia muuttamaan hänet vampyyriksi. Elämä kuolevaisena tarkoittaisi Bellan vääjämätöntä loppua – ja samalla parin rakkauden loppumista Bellan vanhe-
tessa:

"You're wrong," I insisted. "I'm going to die."
[--]
"I may not die now... but I'm going to die sometime. Every minute of the day, I get closer. And I'm going to get *old*." (Meyer 2005, 414; kursivi alkuperäinen.)

Tässä suhteessa edes luonnollisena nähty kuolema vanhuuteen ei saa erottaa paria tai lopettaa heidän rakkauttaan. Parisuhteen sijasta voidaan luopua kaikesta muusta, mikä korostaa romanttisen rakkauden asemaa muiden rakkauden muotojen sekä ylipäätään muiden elämään liittyvien kokemusten ja tunteiden yläpuolella. Ilman rakkautta elämä on tyhjää. Bellan kohdalla valinta Edwardin ja ihmiselämän välillä onkin helppo, koska vampyyriksi muuttuminen tarkoittaisi ikuista elämää ja rakkautta, kun taas elämä ilman Edwardia tarkoittaisi joka tapauksessa kuolemaa. Valinta ei siis vaikuta edes oikealta valinnalta, sillä kuten Bella toteaa, kuolemattomuus olisi hänelle lähinnä lottovoitto (Meyer 2005, 414–415). Twilight-saagassa esitetyt parisuhteet usein tukevatkin ajatusta parisuhteen osapuolten välisestä riippuvuudesta ja tämän riippuvuuden romanttisuudesta (Clasen 2010, 127).

Edwardin pahimmaksi peloksi heidän suhteessaan taas muodostuu Bellan kuolema – joko vampyyriksi muuttumisen yhteydessä tai Edwardin itsehillinnän

menettämisen myötä. Edward ei voisi antaa itselleen anteeksi, jos hän päätyisi satuttamaan Bellaa jollain tapaa: "I couldn't live with myself if I ever hurt you." (Meyer 2020, 418) Tässä kohtaa korostuu ajatus Edwardin aggressiivisesta toiminnasta huolenpidon ja välittämisen osoituksena, sillä fyysisestä väkivallasta pidättäytyminen on jo osoitus Edwardin rakkaudesta. Parin yhteisen tulevaisuuden toimimiselle ehtona nähdään kuitenkin Bellan muuttuminen vampyyriksi, johon Edward ei suostu. Ainoaksi toiseksi vaihtoehdoksi jää tällöin Edwardin lähtö, sillä tämä takaisi Bellan turvallisuuden. Edward on kuitenkin kykenemätön lähtemään ja jättämään Bellan (Meyer 2020, 96), ja jää siksi häilymään lähdön ja jäämisen välille. Edward toteaa Bellan luokse jäämisensä olevan häneltä itsekästä (Meyer 2020, 408) ja sen voikin ajatella olevan sitä monella tapaa. Toisaalta Edward haluaa olla Bellan seurassa ja tuntee olonsa elävämäksi eli hänen jäämisensä syy on oma parempi olo ja tällöin lähtökohtaisesti itsekäs. Toisaalta taas Edward tulee leikkineeksi Bellan tunteilla päättämättömyytensä seurauksena, jolloin hänen osittainen tai ajallisesti rajattu jäämisensä vaikuttaa itsekäältä, koska se satuttaa Bellaa.

Edwardin sisäinen kamppailu näkyy selkeästi myös Bellalle: "[S]ometimes it feels like you're trying to say goodbye when you're saying something else." (Meyer 2005, 184). Bellasta tuntuu, että Edward pyrkii hyvästelemään hänet joka hetki, vaikkei ole vielä lähtenytäkään. Tämä tunne Edwardin lipumisesta pois ruokkii Bellan omaa pelkoa, mikä saa hänet entistä epätoivoisemmin yrittämään pitää heidän välisensä ikuinen rakkaus elossa. Edward taas on tietoinen Bellan ahdistuneista tunteista muun muassa sisarensa Alicen saamien näkyjen kautta. Edward esimerkiksi pystyy lukemaan Alicen mielestä näyn, jossa Bella on jäänyt yksin Edwardin lähdettyä ja kuihtuu pois surunsa seurauksena. Edward ei kuitenkaan välitä tästä näystä suuremalti, vaan toteaa: "What Bella wanted and what was best for Bella were two very separate things." (Meyer 2020, 250). Edward siis ajattelee itse tietävänsä, mikä on Bellalle parhaaksi ja toimii sen mukaan. Bellan omilla haluilla ja niiden seurauksilla ei ole niinkään merkitystä. Tästä syystä Bella pysyy ihmisenä ja täydellinen rakkaus parin välillä saavuttamattomissa – ainakin toistaiseksi.

Edwardin lähtö alkaa lopulta tuntua Bellasta hyvin todennäköiseltä ja aiheuttaa tälle entistä enemmän ahdistusta ja surua. Koska Edward pitää oman päänsä, ei Bellalla ole moniakaan keinoja vaikuttaa Edwardin päätökseen. Bellan ainoaksi keinoksi pitää Edward luonaan muodostuu tämän miellyttäminen ja käskyjen totteleminen:

"Tell me why you ran from me before."
 His smile faded. "You know why."
 "No, I mean, *exactly* what did I do wrong? I'll have to be on my guard, you see, so I better start learning what I shouldn't do. This, for example" – I stroked the back of his hand – "seems to be alright." (Meyer 2005, 240; kursiivi alkuperäinen.)

Bella kokee, että on hänen vastuullaan pitää Edward hyvällä mielellä, jottei tämä lähde. Tämä on hyvin samankaltaista kuin monien väkivaltaisen parisuhteen uhrien

toiminta heidän pyrkiessään hillitsemään tai lopettamaan kumppanin väkivalta (Wood 2001, 252) tai heidän kokiessaan vastuuta väkivaltaisesta kumppanista huolehtimisesta (Maas ja Bonomi 2020, 518–519). Vastaavasti Bellalla ei ole vapautta tehdä valintaa omasta lähdöstään, sillä hän on niin riippuvainen Edwardista, ettei pystyisi elämään ilman tätä. Vaikka Edward usein korostaa Bellan päätösvaltaa ja vapautta valita (esim. Meyer 2020, 252; 316; 384), on Bellalla paradoksaalisesti hyvin vähän valinnan mahdollisuuksia. Hänen ainoa valintansa tuntuu olleen suhde itse – sen hyväksyminen ja siinä pysyminen. Chungin (2005) ajatteluun tukeutuen Bellan kohdalla voikin nähdä vallitsevan valinnanvapauden ja vallan paradoksi, joka rakkauden ikuisuuden myyttiin liitettynä estää häntä valitsemasta toisin. Rakkaudesta itsestään muodostuu siis eräänlaista kuolemaa, koska rakkauteen kytketty henkinen väkivalta kuluttaa hitaasti väkivallan uhria. Tätä ei kuitenkaan kyetä huomaamaan, sillä pelko rakkauden päättymisestä hämärtää käsitystä oman riippuvuuden voimakkuudesta.

Pelko toisen kuolemasta ja samalla rakkauden menettämisestä yhdistyvät siis Bellan ja Edwardin suhteessa selkeästi ajatukseen rakkaudesta ikuisena ja kaiken ylittävänä voimana. Ensisilmäyksellä rakastuminen ja rakkauden helppouteen uskominen tuntuvat myös korostavan käsitystä rakkaudesta jonkinlaisena kohtalosisidonnaisena kahden ihmisen välisenä kytköksenä, johon yksilöt eivät itse voi vaikuttaa. Meyer on todennut nostavansa *Twilight*-saagassa esille valinnan vapauteen liittyviä teemoja (Stephenie Meyer 2024) joten kohtalokkuuden ajatuksen esiin nouseminen etenkin romantiikassa ja rakkaudessa vaikuttaa tässä tapauksessa ristiriitaiselta. Onko rakkaus siis valinta vai jotakin ennalta määrättyä? Voiko siitä myös valita lähteä, jos todella tuntuu siltä?

Rakkaus ennakkoon heille määrättyä ja suhteen ylläpitäminen ilman yksilön omaa valintaa saavat Bellan ja Edwardin riippuvuuden toisistaan tuntumaan ymmärrettävältä. He eivät voi menettää toisiaan, sillä muutoin he epäonnistuisivat ainoassa mahdollisessa rakkaudessaan. Ilman rakkautta elämä on tuntunut heistä tyhjältä ja rakkauden menettämisen jälkeen se olisi jälleen yhtä tyhjää. Rakkaus siis täydentää heidät ja samalla antaa heille tarkoituksen elää. Rakkaus *Twilightissa* ja *Midnight Sunnissa* tuntuukin ideologisesti kietoutuvan elämän ja kuoleman ympärille. Rakkaus koetaan elävänä, eloisana voimana, kun taas sen menettäminen tarkoittaa tyhjyyttä ja kuolemaa. Tämä mustavalkoisuus teosten ajattelussa antaa tilaa parisuhdeväkivallalle, joka näyttäytyy normalisoituna ja romantisoituna toimintana. Kun rakkausettoisuus koetaan kuolemaksi, on väkivalta sitä helpompaa sietää. Rakkauden onnistuminen ja parisuhteen säilyttäminen muuttuvatkin niiden eteen tehtyjen uhrausten ja koetun kivun arvoiseksi. "[T]he reward was so much more than the pain" (Meyer 2020, 420) toteaa Edward myös tämän tutkielman otsikossa, viitaten rakkauden eteen kokeemaansa kärsimykseen. Mikään ei voi ylittää tuosta kärsimyksestä saatua palkintoa eli aitoa rakkautta.

5 LOPUKSI

Tutkielmani on keskittynyt tarkastelemaan *Twilight* ja *Midnight Sun* -teosparin toistamia parisuhdeväkivallan romantisoinnin ja oikeuttamisen teemoja. Olen käsitellyt teoksissa ilmenevää parisuhdeväkivaltaa varsinkin henkisen väkivallan ja emotionaalisen manipuloinnin näkökulmista ja keskittynyt etenkin pelotteluun ja pelon tunteen aiheuttamiseen parisuhteessa. Pyrkimyksenäni on ollut teosparin eriäviä näkökulmia hyödyntäen tarkastella niitä tapoja, joilla väkivallan uhrin ja sen tekijän näkökulmat parisuhdeväkivallan tapahtumista eroavat tai ovat yhteneviä keskenään. Tämän näkökulmien vertailun on ollut tarkoitus tuoda ilmi myös niitä ajattelumalleja, jotka väkivaltatilanteissa oikeuttavat ja romantisoivat henkisen parisuhdeväkivallan käyttöä rakkauden ilmaisijana. Lisäksi olen halunnut tutkielmassani käsitellä niitä tapoja, joilla teoksissa esiintyvä parisuhdeväkivalta kytkeytyy länsimaisissa kulttuureissa vallitseviin rakkauden ideologioihin ja niiden luomaan rakkauden ideaaliin.

Olen pyrkinyt lähestymään näitä teemoja kolmen eri tutkimuskysymyksen kautta. Ensimmäinen kysymys on keskittynyt Edwardin ja Bellan suhteeseen ja siinä esiintyvään pelotteluun sekä niihin tapoihin, joilla he tämän pelottelun kokevat ja sitä kerronnassaan tulkitsevat. Analyysini perusteella Bellan kokemuksen pelottelusta voi ajatella olevan eräänlainen koettelemus, joka hänen tulee parisuhteen naisosapuolena käydä läpi oman suhteeseen sitoutumisensa osoittaakseen. Pelon ilmaiseminen pelottelun tuloksena ei tämän takia ole Bellalle sallittua, vaan hän pyrki tukahduttamaan pelon tunteen itsessään Edwardin tunteita säästääkseen ja suhteen säilyttääkseen. Väkivallan sijasta pelottelu näyttäytyy Bellan ja Edwardin suhteessa flirttailun keinona tai Edwardin huolen ja välittämisen ilmaisijana. Bella ei siis kerronnassaan tunnista pelottelua väkivallaksi, vaan se romantisoidaan osaksi suhdetta, jossa Edward on aggressiivisesti tunteitaan osoittava mies ja Bella suojelua kaipaava nainen. Lisäksi pelottelu ja pelko nähdään ymmärrettävänä osana vampyyrien maailmaa ja vampyyriromantiikkaa. Tämä analyysi on hyvin samankaltainen kuin kandidaatintutkielmassani (Puustinen 2021) tekemä.

Edward taas on selkeästi tietoinen oman väkivaltaisena näyttäytyvän toimintansa vääryydestä, vaikka hän ei suoraan osoitakaan ymmärtävänsä, että käyttää pelottelua ja uhkailua emotionaalisen manipuloinnin keinona. Hän kuitenkin kokee selkeimmin väkivaltaisena näyttäytyvistä teoistaan syvää katumusta ja ilmentää tätä katumusta erilaisin sanoin ja teoin. Edwardin katumus antaa myös selityksiä hänen toiminnalleen: väkivaltaisuuksien purkaukset nähdään Edwardin huolen ja Bellan toiminnan aiheuttamina tuomittavien väkivallan tekojen sijaan. Edward siis harvoin kantaa omasta toiminnastaan vastuuta, koska etenkin vampyyrin olemus ja siihen sisältyvä sisäinen kamppailu antavat Edwardille tekosyyntä pelottelun ja uhkailun käyttöön. Edwardin näkökulmasta pelottelu onkin hänen tunteidensa vahvuuden ilmaisija ja Bellan hyväksyntä sen käytölle tarkoittaa Edwardin ”oikean minuuden” ymmärtämistä ja aitoa rakkautta. Tämä vastaa pitkälti kandidaatintutkielmassani (Puustinen 2021) tekemiäni havaintoja, joihin verraten Edwardin suora näkökulma tarjoaa vain syvempää ymmärrystä hänen motiiveilleen.

Toinen tutkimuskysymykseni on keskittynyt rakkauden ideologioiden romanti-soivaan vaikutukseen suhteessa pelotteluun parisuhdeväkivaltana. Rakkauden ideologiat *Twilightissa* ja *Midnight Sunissa* ovat hyvin länsimaiselle käsitykselle tyypillisiä. Selkeimmin esiin nousevat rakkauden ikuisuuden ja yhden ainoan tosirakkauden olettamukset, jotka näissä teoksissa yhdistyvät kuoleman ja elämän tematiikkaan. Rakkaus ja romanttinen parisuhde nähdään elämän tärkeimpänä asiana, jota ilman ihminen ei voi elää. Tästä syystä parisuhdeväkivalta ja sen sietäminen koetaan ymmärrettävinä ja hyväksyttävinä, lähes ihannoitavina tekoina, joilla omaa itseä ja parisuhdetta pidetään elossa. Parisuhteen osapuolina Bella ja Edward ovatkin valmiita tekemään mitä tahansa, sillä pelko rakkauden menettämisestä tuntuu oman itsen menettämistä kamalammalta.

Kolmannen tutkimuskysymyksen kautta olen pyrkinyt selvittämään, millaista käsitystä rakkaudesta *Twilightissa* ja *Midnight Sunissa* tuotetaan romantisoitujen parisuhdeväkivallan ja rakkauden ideologioiden valossa. Pääosin rakkaus näissä kahdessa teoksessa näyttäytyy kaiken ylittävänä voimana, jonka eteen tulee kärsiä ja jonka olemassaolon puolesta yksilöiden täytyy kamppailla. Lisäksi rakkaus ilmenee yksilön valinnanvapauden ulkopuolelle sijoittuvana, kohtaloajatteluun sidonnaisena tunteena, jonka kanssa eläminen vaatii suhteen molemmilta osapuolilta ymmärrystä ja uhrautuvuutta. Jaetun kärsimyksen kautta parisuhteen voidaan tässä tapauksessa ajatella sisältävän tasavertaisuutta, mutta *Twilight*-saagan maailmassa korostuvat heteroseksuaaliselle suhteelle tyypillisinä pidetyt sukupuoliroolit, jotka ylläpitävät myös epätasa-arvoa. Nämä roolit esitetään romantisoitussa valossa ja suhteelle olennaisina, jolloin Bella ja Edward tulevat noudattaneeksi niitä parisuhteessaan pitäkseen romantiikkaa yllä. Rakkauden ideologioihin liittyenkin tässä suhteessa ajatus sukupuolisidonnaisuudesta ja sukupuoliin kytkeytyvästä valta-asetelmasta, joka takaa

omalta osaltaan rakkauden säilyvyyden. Näistä rooleista ei siis tule astua pois, sillä se saattaisi johtaa rakkauden särkymiseen.

Koska kyseessä on nuorille lukijoille suunnattu kirjasarja, koen erittäin oleelliseksi nostaa esiin näitä rakkauteen ja parisuhteeseen liittyviä käsityksiä ja oletuksia, joita näissä teoksissa pidetään ihanteellisina ja tavoittelemisen arvoisena. Kuten analyysini osoittaa, varsinkin rakkauden kaiken ylittävyys korostuu saagan teoksissa jopa oman minuuden säilyttämisen ja vaalimisen varjolla. Monille nuorille voikin syntyä käsitys, että on rakastuneelle ihmisille tyypillistä menettää oma minuus parisuhteen puolesta. Kun romanttinen rakkaus tämän lisäksi arvotetaan muita rakkauden muotoja korkeammalle, saattaa kokemus rakkaudesta elämän ja kuoleman kysymyksenä vahvistua myös lukijoiden mielissä. Lisäksi medialla on paha tapa luoda rakkaudesta kuvaa parantavana voimana, joka on vastaus ihmisen kaikkiin ongelmiin. Sitä se ei kuitenkaan ole, sillä rakkaus voi luoda myös lisää kipua ja ongelmia, etenkin jos rakkauteen liittyy väkivaltaa. Sille oman minuuden menettäminen ei siis tunnu sen arvoiselta.

Analysoimissani teoksissa myös väkivallan tekijän näkökulma ja hänen tekojensa ymmärtäminen korostuvat, mikä saa pohtimaan eritoten *Midnight Sunin* kaltaisten teosten merkitystä ja tarkoitusta. Meyerin on teoksen tekijänä väitetty tietoisesti kirjoittaneen Edwardin näkökulma hänen tekojaan selitteleväksi, koska alkuperäinen saaga sai niin paljon kritiikkiä siinä ilmenevistä parisuhdeväkivallan teemoista. Mikä on tällöin teoksen sanoma ja merkitys lukijoille, jos väkivallan tekijän näkökulmaa tietoisesti korostetaan ja pyritään romantisoimaan jo aikaisemmin kritisoitua parisuhdeväkivaltaa? Onko ylipäätään mielekäästä nostaa esille juuri väkivallan tekijän näkökulmaa uhrin kokemuksen varjolla? Parisuhdeväkivallan tunnistaminen on jo entuudestaan vaikeaa, joten kirjallisuudessa uhrin kokemusten tietoinen piilottaminen väkivallan tekijän tekoja selittelemällä ja oikeuttamalla tuntuu vievän kehitystä väärään suuntaan.

Väkivallan kokemusten vähättelyn näkeminen voi olla haitallista eritoten nuorille naisille, joiden Twilight-saagan tapauksessa voidaan ajatella samaistuvat Bellan hahmoon. Näiden kokemusten vähättely voi antaa kuvan, että väkivalta on yksinkertaisesti hyväksyttävä osaksi parisuhdetta ja sille ei voi tehdä itse mitään. Lisäksi väkivallan tekijän näkökulmaa korostamalla luodaan käsitystä siitä, että tekijä ansaitsee sympatiaa teoistaan, kun taas uhrin tulee kärsiä omasta kokemuksestaan hiljaa. Toisaalta väkivallan tekijän tekojen selittely ja väkivallan oikeuttaminen voi olla haitallista nuorille miehille, jotka mahdollisesti näkevät itsensä Edwardissa. He omaksuvat tällöin käsityksiä väkivallasta hyväksyttävänä ja omalle sukupuolelleen tyypillisenä tapana osoittaa rakkautta. Tällaisia ajattelumalleja tukemalla taas pidetään yllä stereotyyppisiä sukupuolirooleja, jotka edesauttavat parisuhdeväkivallan toteutumista.

Näiden ajattelumallien purkamiseksi *Twilightin* ja *Midnight Sunin* tyyppisiä teoksia voisikin olla mahdollista käyttää hyväksi opetustarkoituksessa. Teosten avulla voitaisiin käydä läpi esimerkiksi niitä tapoja, joilla parisuhdeväkivalta jää usein huomaamatta molemmilta suhteen osapuolilta tai millä tavoin eri sukupuolet tulkitsevat väkivaltaisena nähtävää toimintaa parisuhteessa. Lisäksi nuoria voisi tehdä tietoisemmaksi niistä epärealistisista odotuksista, joita media luo rakkaudelle ja parisuhteelle. Korostaa voisi etenkin niitä rakkauteen liittyviä käsityksiä, joiden uskotaan olevan eniten yhteydessä parisuhdeväkivaltaan ja sen kokemuksiin. Vaikka romantiikkaan keskittyvät mediatuotteet jatkavat ikuisen rakkauden ja yhden aidon rakkauden ihannoimista, ei näitä ihanteita tarvitse toistaa todellisuudessa. Rakastamisen malleja on monenlaisia, eikä yksi ainoa ole se oikea.

Mistä sitten on alun perin lähtöisin ajatus siitä, että rakkautta voidaan ilmentää väkivallan keinoin? Koetaanko rakastamisen kohteena oleminen myös väkivaltaiseksi, jos rakkautta voidaan ilmentää väkivaltaisten tekojen avulla? *Twilight*-saagan kautta voisikin olla mielenkiintoista tehdä tulevaisuudessa tutkimusta siitä, millaisena rakastamisen kohteena oleminen mediassa nähdään. Mitä liittyy rakastamisen kohteena olemiseen ja millä tavoin toisen rakkautta halutaan nähdä ja kokea? Vastaavatko yksilöiden käsitykset toisiaan? Ehkä tätä kautta rakkauden ideologioita ja myyttejä pystyttäisiin jollakin tapaa purkamaan. Ylipäätään näiden ajattelumallien, merkitysten ja käsitysten asemaa länsimaisessa yhteiskunnassa olisi mielestäni mielekkäintä purkaa vaihtelevia rakkauden muotoja ja tapoja esittelemällä. Olemme jo siirtyneet tässä kehityksessä hiukan eteenpäin, joten toivottavasti emme päädy enää takaisin parisuhdeväkivaltaa edesauttaviin ajattelumalleihin.

LÄHTEET

Aineisto:

Meyer, Stephanie. 2005. *Twilight*. Lontoo: Atom.
 Meyer, Stephanie. 2020. *Midnight Sun*. Lontoo: Atom.

Muut lähteet:

- Boynton, Emily. 2019. "Romanticizing abuse: comparing the depictions of violence in Brontë's *Wuthering heights* and Meyer's *Twilight* series." *Seattle university undergraduate research journal* 3, artikkeli 12, 49–65.
<https://scholarworks.seattleu.edu/suurj/vol3/iss1/12/>.
- Chung, Donna. 2005. "Violence, control, romance and gender equality: Young women and heterosexual relationships." *Women's Studies International Forum* 28 (6), 445–455. doi: <https://doi.org/10.1016/j.wsif.2005.09.005>.
- Clasen, Tricia. 2010. "Taking a bite out of love: The myth of romantic love in the *Twilight* series." Teoksessa *Bitten by Twilight: Youth culture, media and the vampire franchise*, toimittajat: Melissa Click, Jennifer Stevens Aubrey ja Elizabeth Behm-Morawitz, 119–134. New York: Peter Lang.
- Click, Melissa, Jennifer Stevens Aubrey ja Elizabeth Behm-Morawitz, toim. 2010. *Bitten by Twilight: Youth culture, media and the vampire franchise*. New York: Peter Lang.
- Collins, Victoria ja Dianne Carmody. 2011. "Deadly love: Images of dating violence in the "Twilight saga". " *Affilia* 26 (4), 382–394. doi: <https://doi.org/10.1177/0886109911428425>.
- Couture, Stéphanie, Maude Lachapelle, Mylène Fernet ja Martine Hébert. 2023. "'It's a feeling that makes you do anything': Youth' narratives of love and experiences of victimization in their romantic relationships." *Journal of Adolescent Research* 0 (0), 1–25. doi: <https://doi.org/10.1177/07435584231190653>.
- Day, Sara. 2013. *Reading like a girl: Narrative intimacy in contemporary American young adult literature*. Children's Literature Association Series. Jackson: University Press of Mississippi. E-kirja.
- de León, Concepción. 2020. "Stephenie Meyer is telling Edward's story, even if it makes her anxious." *The New York Times*, 3.8.2020. Luettu 29.5.2024.
<https://www.nytimes.com/2020/08/03/books/midnight-sun-stephenie-meyer-twilight.html>
- Donaldson, Kayleigh. 2023. "What is dark romance and why is BookTok obsessed with it?" *Paste Magazine*, 29.8.2023. Luettu 11.6.2024.
<https://www.pastemagazine.com/books/romance/what-is-dark-romance-booktok-trend>

- Franiuk, Renae ja Samantha Scherr. 2013. "“The lion fell in love with the lamb”:
Gender, violence and vampires." *Feminist Media Studies* 13 (1), 14–28. doi:
<https://doi.org/10.1080/14680777.2011.647966>.
- Hefner, Veronica ja Barbara Wilson. 2013. "From love at first sight to soul mate: The
influence of romantic ideals in popular films on young people's beliefs about
relationships." *Communication Monographs* 80 (2), 150–175. doi:
<https://doi.org/10.1080/03637751.2013.776697>.
- Hunt, Elle. 2020. "Midnight Sun by Stephenie Meyer review - dusk falls on Twilight
saga." *The Guardian*, 7.8.2020. Luettu 4.6.2024.
[https://www.theguardian.com/books/2020/aug/07/midnight-sun-
stephenie-meyer-review-twilight](https://www.theguardian.com/books/2020/aug/07/midnight-sun-stephenie-meyer-review-twilight).
- Jamison, Tyler ja Caroline Sanner. 2021. "Relationship form and function: Exploring
meaning-making in young adults' romantic histories." *Personal Relationships* 28
(4), 840–859. doi: <https://doi.org/10.1111/pere.12400>.
- Karkulehto, Sanna ja Leena-Maija Rossi. 2017. "Johdanto: Lukemisen etikkaa ja
politiikkaa – sukupuolen ja väkivallan risteyksessä." Teoksessa *Sukupuoli ja
väkivalta*, toimittaneet Sanna Karkulehto ja Leena-Maija Rossi, 7–24. Helsinki:
Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Lelaurain, Solveig, David Fonte, Jean-Christophe Giger, Séverin Guignard ja
Grégory Lo Monaco. 2021. "Legitimizing intimate partner violence: The role of
romantic love and the mediating effect of patriarchal ideologies." *Journal of
Interpersonal Violence* 36 (13–14), 6351–6368. doi:
<https://doi.org/10.1177/0886260518818427>.
- Lidman, Satu. 2015. *Väkivaltakulttuurin perintö: sukupuoli, asenteet ja historia*. Helsinki:
Gaudeamus.
- Maas, Megan ja Amy Bonomi. 2020. "Love hurts?: Identifying abuse in the virgin-
beast trope of popular romantic fiction." *Journal of Family Violence* 36, 511–522.
doi: <https://doi.org/10.1007/s10896-020-00206-9>.
- Minto, Kiara, Barbara Masser ja Winnifred Louis. 2022. "Identifying nonphysical
intimate partner violence in relationships: The role of beliefs and schemas." *Journal of Interpersonal Violence* 37 (5–6), 2416–2442. doi: [https://doi-
org.ezproxy.jyu.fi/10.1177/0886260520938505](https://doi-org.ezproxy.jyu.fi/10.1177/0886260520938505).
- Olive, Sarah. 2022. "Textual instability around gendered and sexual violence in
Stephenie Meyer's *Twilight* and *Midnight Sun*." *Jeunesse: Young People, Texts,
Cultures* 14 (2), 196–220. doi: <https://doi.org/10.3138/jeunesse-2022-0030>.
- Outlaw, Maureen. 2009. "No one type of intimate partner abuse: Exploring physical
and non-physical abuse among intimate partners." *Journal of Family Violence* 24
(4), 263–272. doi: <https://doi.org/10.1007/s10896-009-9228-5>.
- Paasonen, Susanna. 2012. "Sukupuoli ja representaatio." Teoksessa *Käsikirja
sukupuoleen*, toimittaneet Tuula Juvonen, Leena-Maija Rossi ja Tuija Saaremaa,
39–48. Tampere: Vastapaino. E-kirja.
- Papp, Leanna, Miriam Liss, Mindy Erchull, Hester Godfrey ja Lauren Waaland-
Kreutzer. 2017. "The dark side of heterosexual romance: Endorsement of
romantic beliefs relates to intimate partner violence." *Sex Roles* 76, 99–109. doi:
<https://doi.org/10.1007/s11199-016-0668-0>.

- Parsons, Claudia. 2008. "'Twilight' publisher sees film boosting book sales." Reuters. Luettu 29.5.2024
<https://www.reuters.com/article/idUSTRE4AK03620081121>
- Pinheiro, Renata. 2015. "Beaten, broken and burnt – violence against the bodies of the female protagonists in three 21st century bestsellers written by women." *Ilha do Desterro* 68 (3), 147–159. doi: <https://doi.org/10.5007/2175-8026.2015v68n3p147>.
- Pocock, Mary, Debra Jackson ja Caroline Bradbury-Jones. 2019. "Intimate partner violence and the power of love: A qualitative systematic review." *Health Care for Women International* 41 (6), 621–646. doi: <https://doi.org/10.1080/07399332.2019.1621318>.
- Puente, Sylvia ja Dov Cohen. 2003. "Jealousy and the meaning (or nonmeaning) of violence." *Personality and Social Psychology Bulletin* 29 (4), 449–460. doi: <https://doi-org.ezproxy.jyu.fi/10.1177/0146167202250912>.
- Puustinen, Petra. 2021. "'Kun rohkeuden vie tarpeeksi pitkälle, siitä tulee hulluutta' – Pelottelu minäkertojan kokemana parisuhdeväkivallan muotona Stephenie Meyerin teoksessa Houkutus." Kandidaatintutkielma, Jyväskylän yliopisto. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-202105283278>.
- Raamattu. 1992. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. Kirjapaja.
- Rabey, Steve. 2008. "'Twilight' author's mormon faith a big influence in books, film." *The State Journal Register*, 23.11.2008. Luettu 29.5.2024. <https://eu.sjr.com/story/lifestyle/faith/2008/11/23/twilight-author-s-mormon/41742565007/>
- Soikkeli, Markku. 2016. *Tuttua lemmontouhua: Johdatus rakkauskertomusten poetiikkaan, historiaan ja filosofiaan*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Sollosi, Mary. 2020. "Don't stare straight into the Midnight Sun: Reviewing the latest Twilight novel." *Entertainment Weekly*, 14.8.2020. Luettu 20.5.2024. <https://ew.com/books/midnight-sun-review-twilight/>
- Sollosi, Mary. 2018. "How Twilight changed pop culture." *Entertainment Weekly*, 21.11.2018. Luettu 29.5.2024. <https://ew.com/movies/2018/11/21/twilight-anniversary-impact/>
- Stephenie Meyer. 2024. "Frequently asked questions: Midnight Sun." Luettu 29.5.2024. <https://stepheniemeyer.com/frequently-asked-questions-midnight-sun/>
- Taylor, Jessica. 2014. "Romance and the female gaze obscuring gendered violence in the Twilight saga." *Feminist Media Studies* 14 (3), 388–402. doi: <https://doi.org/10.1080/14680777.2012.740493>.
- Thein, Amanda Haertling ja Mark Sulzer. 2015. "Illuminating discourses of youth through the study of first-person narration in young adult literature." *The English Journal* 104 (3), 47–53. <http://www.jstor.org/stable/24484456>.
- THL:n tilastoraportti. 2023. *Lähisuhdeväkivalta 2021*. Terveystieteiden tutkimuskeskus, 29.6.2023. Haettu 12.6.2024 <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2023062965892>.

- Tilastokeskus, 2022. *Sukupuolistunut väkivalta ja lähisuhdeväkivalta Suomessa 2021*, ennakkotieto. Haettu 6.6.2024.
https://stat.fi/media/uploads/sukupuolistunut_vakivalta_teemasivu/parisu_hdevakivallan_kokemukset_yleisia_suomessa.pdf
- Toscano, Margaret. 2010. "Mormon morality and immortality in Stephenie Meyer's Twilight series." Teoksessa *Bitten by Twilight: Youth culture, media and the vampire franchise*, toimittajat: Melissa Click, Jennifer Stevens Aubrey ja Elizabeth Behm-Morawitz, 21–36. New York: Peter Lang.
- WHO:n raportti. 2005. *Väkivalta ja terveys maailmassa*. Toimittaneet Etienne Krug, Linda Dahlberg, James Mercy, Anthony Zwi ja Rafael Lozano. Suomentanut Eila Salomaa. Jyväskylä: Gummerus. Haettu 13.4.2021
https://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/world_report/full_fi.pdf
- Wood, Julia. 2001. "The normalization of violence in heterosexual romantic relationships: Women's narratives of love and violence." *Journal of Social and Personal Relationships* 18 (2), 239–261. doi:
<https://doi.org/10.1177/0265407501182005>.